

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΔ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

1/15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1985

ΑΡΙΘ. 13-14

— ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ —

Μιχαήλ Μπακνανᾶς ὁ Ἀθηναῖος. — Εὐαγ. Δ. Θεοδώρου, Τὸ Μυστήριον τοῦ Εὐχελαίου. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδημοῦ, Θεομητορικὸν ἑορτολόγιον. — Ἰωάννου Φουντούλη, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὲς, κανονικὲς καὶ ἄλλες ἀπορίες. — Ἀλεξ. Μ. Σταυροπούλου, Παραλειπόμενα. — Πρεσβ. Ἀντ. Ἀλεβιζοπούλου, Οἱ «νέες αἵρέσεις» στὴν Εὐρωβουλή. — Δημ. Φερούση, Ἐκκλησία καὶ Τηλεόραση. — Ἐπίκαιρα.

Ἀναμένουμε
τις ἀπαντήσεις σας
στὴν «Ἐρευνα
γιὰ τὶς Πρεσβυτέρους»

● ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυ-
πογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀναστασάκη 3-
157 72 Ἀθῆναι, Τηλ. 77.87.978.

ΜΙΧΑΗΛ ΜΠΑΚΝΑΝΑΣ Ο ΑΘΗΝΑΙΟΣ

Χαίροις τῶν Ἀθηνῶν ὁ θλασιός, νεομαρτύρων ὁ ἀσπὴρ ὁ ἀνέσπερος, ὁ πίσει ἄχρι θανάτου ὁμολογῆσας Χριστὸν ὡς ἰσχνὸν τοῦ κόσμου καὶ κραταίωμα. Τυράντων κατὰ πτωσις, δημοφρόνων δὲ καύχημα, ὁ ἀθλοφόρων κοινῶν καὶ ὁμόζηλος, ὁ δεξάμενος κεφαλῆς σου τὴν ἐκτιμητὴν Κήπων γηίνων πρόπαλαι ἐργάτης γενόμενος κήπους τανῶν οὐρανίους ἀπολαμβάνεις ἐν πνεύματι Χριστὸν ἰκετεύων, Μιχαήλ, πᾶσι παρέχειν τὸ μέγα ἔλεος.

(Ἡ μνήμη του τιμᾶται τὴν 9 Ἰουλίου)

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΕΥΧΕΛΑΙΟΥ*

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Γ'

Ἄπ' τὰ λεχθέντα γιὰ τὶς ἐσωτερικὲς διαστάσεις τοῦ εὐχελαίου γίνεται φανερό, ὅτι τὸ μυστήριον τοῦτο σύμφωνα πρὸς τὴν ὀρθόδοξον παράδοσιν δὲν τελεῖται μόνον πρὸς χάριν τῶν ἐτοιμοθανάτων, ὅπως κατὰ τὸ πλεῖστον συνέβαινε τουλάχιστον ἕως σήμερον στὴ Δύσει, ὅπου χρησιμοποιεῖται ἢ ἐκφρασις «extrema unctio» (=ἐσχάτη χριῖσις) ἢ «sacramentum ex-untium» (=μυστήριον τῶν ἀποθνησκόντων). Τὸ μυστήριον τελεῖται γιὰ κάθε πιστόν, ὁ ὁποῖος νοιώθει τὸν ἀντίκτυπον καὶ στὴ σωματικὴν σφαῖρα, ὅταν μαζὶ μὲ τὸν τελώνην «τύπηται εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ λέγων ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ» (Λουκ. ιη', 13). «Ὅσον κι ἂν φαινόμεσθε ἐξωτερικὰ ὑγιεῖς, ἢ εὐαισθησία, τὴν ὁποία πρέπει νὰ ἔχωμε ἀπέναντι στὴν ἁμαρτωλότητά μας, μᾶς κάνει νὰ νοιώθωμε τὸν ἑαυτὸν μας ἀνοσοῦντα τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν» (κατὰ τὴν διατύπωσιν τῆς «Παρακλήσεως») καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνωμε μὲ τὸν ψαλμωδὸν: «Οὐκ ἔστιν ἴσσις ἐν τῇ σαρκί μου..., οὐκ ἔστιν εἰρήνη ἐν τοῖς ὀστέοις μου ἀπὸ προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν μου» (Ψαλμ. λζ'). Ἀντίθετα ὅταν «φωβῆται τις τὸν Κύριον» καὶ «ἐκκλίνη ἀπὸ παντὸς κακοῦ, τότε ἴσσις ἔσται τῷ σώματι αὐτοῦ» καὶ «ἐπιμέλεια τοῖς ὀστέοις αὐτοῦ» (Παροιμ. γ', 7-8).

Ἐπομένως γιὰ ὅλους μας ἢ ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ προσφυγὴ μὲ πνεῦμα μετανοίας στὸ μυστήριον τοῦ εὐχελαίου εἶναι ὠφέλιμη καὶ λυτρωτικὴ. Ἡ Ἐκκλησία μὲ τὸ μυστήριον τοῦ εὐχελαίου κατὰ τρόπον ρηξικέλευθο καὶ πρωτοποριακὸν διεκέρυξε πολὺ ἐνωρίτερα μὲ τὰ ἰδικὰ τῆς ἐκφραστικὰ μέσα ἐκεῖνο, ποῦ διακηρύττει σήμερον ἢ λεγομένη «ψυχοσωματικὴ ἰατρικὴ» ἢ «ιατρικὴ τῆς προσωπικότητος». Ἡ ἰατρικὴ αὕτη ἀναγνωρίζει τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ψυχικοῦ παραγόντος πᾶνω στὸ σῶμα καὶ τονίζει, ὅτι ὄχι μόνον οἱ λειτουργικὲς, ἀλλὰ κατὰ τὸ πλεῖστον κι αὐτὲς οἱ ὀργανικὲς ἀσθένειες ἔχουν ψυχικὲς αἰτίαι¹¹.

Κατὰ τὴ μαρτυρία τῆς σχετικῆς διεθνοῦς ἰατρικῆς βιβλιογραφίας καὶ κλινικῆς πείρας, τὰ ψυχικὰ πάθη, τὰ ἐχθρικὰ αἰσθήματα πρὸς τὸν πλησίον, ἡ κακεντρέχεια, ὁ φθόνος, τὸ μῖσος, ἡ ἐκδικητικὴ καὶ κακουργικὴ διάθεσις δὲν βλάπτουν ἀπλῶς τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ δηλητηριάζουν τὸν ὀργανισμόν, τὰ κύτταρα καὶ τὸ αἷμα κι ἐνεργοῦν, ὅπως ἀκριβῶς ἐνεργοῦν οἱ τοξικὲς οὐσίαι, ὁ ἴδὸς τῶν φαρμακερῶν ζώων, οἱ τοξί-

νες τῶν παθογόνων μικροβίων κι οἱ πτωμαῖνες τῶν ἀποσυντεθειμένων θνησιμαίων¹².

Ἐπειτα ἡ ἔλλειψις τῆς χριστιανικῆς γαλήνης, εἰρήνης, χαρᾶς, πραότητος, ἐγκρατείας· ἡ ἀπουσία τῆς χριστιανικῆς ἐλπίδος καὶ ὑπομονῆς· τὸ ἄγχος, τὸ «στρέξ», ἡ ἀγωνιώδης μέριμνα, ἡ ἀνησυχία κι ὁ φόβος ἀπ' τὴν ὀλιγοπιστία· οἱ ποικίλες καταχρήσεις τῆς σύγχρονης ὕλιστικῆς ἡδονοθηρίας — ὅλα αὐτὰ προκαλοῦν συχνὰ καρδιακὰ νοσήματα καὶ ὑπέρτασι, ἐπηρεάζουν τὰ νεῦρα καὶ τὶς περισταλτικὲς κινήσεις τοῦ στομάχου, μεταβάλλουν τοὺς γαστρικοὺς χυμοὺς ἀπὸ κανονικοὺς σὲ μὴ κανονικοὺς καὶ εἶναι δυνατὸ νὰ ὀδηγήσουν σὲ ἔλκος ἢ σὲ διάφορες ψυχονευρώσεις¹³. Κατὰ τὸν κορυφαῖον ψυχίατρο Jung, ἡ κυρία αἰτία τῆς νευρώσεως τῶν ἐγγλίκων εἶναι ἡ ἔλλειψις θρησκευτικότητος καὶ κανένας ἀπ' τοὺς νευρωτικοὺς δὲν ἔχει πραγματικὰ ἰαθῆναι, ποῦ δὲν ξαναζωντάνευσε μέσα του τὴν θρησκευτικότητά του¹⁴.

Ὡστε ἡ χριστιανικὴ ζωὴ, δημιουργώντας ἀρίστη ψυχικὴ κατάστασι, δημιουργεῖ τὶς ἀριστες προϋποθέσεις τῆς σωματικῆς ὑγείας κι ἔτσι εὐεργετεῖ σημαντικὰ καὶ τὸ ἀνθρώπινο σῶμα. Ἀκόμη καὶ στὴν περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποία οἱ ἀνεξιχνίαστες βουλὲς τοῦ Θεοῦ ἐπιτρέπουν τὴν ἔλευσιν μιᾶς ἀνιάτης ἀσθενείας, καὶ τότε ὁ πραγματικὸς χριστιανὸς ἀντιμετωπίζει τὴ θλίψιν του νικηφόρα, εἰρηνικὰ, δημιουργικὰ.

Ὁ ψυχοσωματικὸς προσανατολισμὸς τοῦ μυστηρίου τοῦ εὐχελαίου εἶναι ἡ κορυφαία διακήρυξις, ὅτι τὸ σῶμα δὲν περιφρονεῖται καὶ δὲν καταδικάζεται, ἀλλ' ἀντιθέτως εἶναι ἀντικείμενον στοργῆς κι ἐξαιρέτας ὡς θεόδοτο κατοικητήριον τῆς ψυχῆς, ὡς «ναὸς τοῦ Θεοῦ» (Α' Κορ. γ', 16), ὡς «ναὸς τοῦ ἁγ. Πνεύματος» (Α' Κορ. στ', 19), ὡς κάτι, ποῦ ἔχει προορισμὸν νὰ ἀνακαινισθῆ καὶ ἀφθαρτοποιηθῆ μὲ τὴν ἀνάστασιν καὶ νὰ ζῆσιν αἰώνια δοξασμένο κοντὰ στὸν Θεόν. Ἐκεῖνο, ποῦ καταδικάζεται δὲν εἶναι τὸ σῶμα, ἀλλ' ἡ ἀπολυτοποίησις καὶ θεοποίησις τοῦ σώματος.

Ἡμποροῦμε ἀκόμη νὰ προσθέσωμε, ὅτι τὸ μυστήριον τοῦ εὐχελαίου, ὅπως καὶ κάθε πτυχὴ τῆς λατρευτικῆς

12. Ἄλ. Γεωργιάδου, Ἡ ἐπιστήμη περὶ ἠθικῆς, Ἀθῆναι, 1938, σ. 18.

13. Dale Carnegie, How to stop worrying and start living, ἑλλ. μτφρ. («Ἐξὼ ἢ στενοχώρια») ὑπὸ Κίμωνος Πρινάρη, Ἀθῆναι, σελ. 34-37.

14. Περισσότερα βλ. στὸ ἔργο: C. G. Jung, Die Beziehungen den Psychotherapie zur Seelsorge, 1932, *1947. Πρβλ. Σπ. Καλλιόφα, Τὸ περὶ ψυχῆς πρόβλημα, Ἀθῆναι, 1938, σελ. 61.

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 179 τοῦ ὑπ' ἀρ. 12 τεύχους.

11. Μ. Γεροουλάνου, Αἱ ψυχικαὶ ἐπιδράσεις ὡς νοσογόνος παράγων, Ἀθῆναι, 1948.

ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΟΝ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ

ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

3. ΟΙ ΝΕΟΙ ΚΑΙ Η ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ

«Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο».

Διὰ πολλὰ πράγματα εἰς τὴν ζωὴν μας θὰ χρειασθῆ νὰ κάμωμεν κάποιαν ἐκλογὴν. Καὶ ἂν μὲν πρόκειται διὰ μικρὰ καὶ ἐπουσιώδη θέματα τῆς καθημερινότητος δὲν ἔχει μεγάλην σημασίαν ἢ ἐπιτυχίαν ἢ μὴ εἰς τὴν ἐκλογὴν. Ἄν ὅμως ἡ ἐκλογὴ ἀναφέρεται εἰς βασικά καὶ θεμελιώδη, τότε συνδέεται μὲ αὐτὸ τοῦτο τὸ μέλλον μας, τὴν εὐτυχιάν μας, καὶ δὴ πολλάκις καὶ τὴν ψυχικὴν σωτηρίαν μας.

1. Ἡ Μαρία, ἡ ἀδελφὴ τῆς Μάρθας, ἐπαινεῖται ἀπὸ τὸν Χριστόν, διότι «τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο». Ἠκούσαμεν ἀπὸ τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον σήμερον — ἐπὶ τῇ εορτῇ τῶν Εἰσοδίων τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου — ὅτι «παρὰ καθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουε τῶν λόγων αὐτοῦ», καθ' ὃν χρόνον ἡ Μάρθα «περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν».

Δὲν ἀπησχολεῖτο μὲ κάτι ἄχρηστον ἢ Μάρθα. Διότι ὡς οἰκοδέσποινα ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν περιποίησιν — τὴν φιλοξενίαν καὶ τὸ γεῦμα — τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν μαθητῶν Του ποὺ ἐπεσεκέθησαν τὸ

σπίτι των. Ἄλλ' ἢ Μαρία, ὑπεράνω τοῦ καθήκοντος τῆς φιλοξενίας καὶ τῶν βιωτικῶν ἐν γένει περισπασμῶν, ἔχει τοποθετήσῃ εἰς τὴν καρδίαν τῆς τὸν Χριστόν. Καὶ ἀφοσιώνεται περισσότερον εἰς Ἐκεῖνον καὶ τὸν λόγον Του, παρὰ εἰς τὴν μέριμναν (περὶ πολλὰ) — ποὺ καὶ ἂν ἦσαν ὀλιγώτερα καὶ ἂν περιωρίζοντο εἰς τὸ ἐλάχιστον, ὁ Χριστὸς ποὺ ἔβλεπε τοὺς βαθυτέρους πόθους τῆς καρδίας τῆς θὰ τὰ ἐθεωροῦσεν ἀρκετὰ διὰ τὴν περίστασιν· τὸ εἶπεν ἄλλωστε, ὅτι πρὸ πάντων «ἐν ὅς ἐστι χρεῖαν» προηγεῖται δηλ. εἰς τὴν ἰδικὴν Του ἀξιολόγησιν τὸ ἔνα καὶ πρωταρχικόν, ποὺ ἐπεδίωξεν ἡ Μαρία. Αὐτὴ ἔκανε τὴν ὀρθὴν ἐκλογὴν. Ἐπροτίμησε νὰ μὴ χάσῃ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀκούῃ τὸν λόγον Του, ἔστω καὶ ἂν ἡ ἀφοσίωσις τῆς εἰς Ἐκεῖνον τὴν ἀπεμάκρυνε προσωρινῶς ἀπὸ τὰ οἰκιακά της ἔργα.

2. Τί νὰ εἴπωμεν ὅμως διὰ τὴν ἄλλην Μαρίαν, τὴν Παναγίαν Μητέρα τοῦ Κυρίου, καὶ τὴν ἰδικὴν Τῆς ἐκλογὴν τῆς ἀγαθῆς μερίδος, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθῆσεται ποτε ἀπ' αὐτῆς;

Ἡ εορτὴ τῶν Εἰσοδίων Αὐτῆς ἐπισημαίνει ἰδιαιτέρως ὅτι ἡ «ἐκλογὴ» ἔγινε δι' Αὐτὴν ἀπὸ νεαρωτάτης ἡλικίας. Μόλις εἰς ἡλικίαν τριῶν ἐτῶν οἱ εὐσεβεῖς γονεῖς Τῆς τὴν ὀδηγοῦν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ

καὶ μυστηριακῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν βιώνονται ἐνσυνείδητα καὶ μὲ κατανόησι, ἐλευθερώνει ἀπὸ κάθε ἄλλοτρίωσι καὶ ἀπὸ κάθε ὑπαρξιακὸ ἀπομονωτισμὸ, διασπᾷ τὸ φράγμα τῶν χωρητῶν, ἀριθμητῶν, μετρητῶν καὶ σταθμητῶν πραγματικότητων, ὀδηγεῖ στὴν περιοχὴ τοῦ «ὄντως ὄντος», διευκολύνει τὴ «μέθεξιν» τῶν ἀκτίστων Θεῶν ἐνεργειῶν, ἀνυψώνει πάνω καὶ πέραν ἀπ' τὰ πλαίσια τοῦ φυσικοῦ τρισδιαστάτου κοσμοειδώλου, τοῦ νατουραλιστικοῦ ἀνθρωποειδώλου καὶ τοῦ μηχανοκρατικοῦ ντετερμινισμοῦ καί, ὅπως θὰ ἔλεγεν ὁ βιολόγος καὶ ἱατρός Καρέλ, φέρει σὲ ἐπαφὴ τὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία πρὸς τὴν θεῖα παντοδύναμη κινητήρια δύναμι τοῦ ὀλιγοπνευματικοῦ σύμπαντος. Ἡ δύναμις αὐτὴ, ἐκτὸς ἀπ' τὶς ὑπάρχουσες ψυχωσωματικὰς πραγματικότητες, ἐκκολλάπτεται μέσα στὴν ὑπαρξίαν μας ἕνα πλῆθος ἀπὸ καινούριες δυνατότητες καὶ συντελεῖ, ὥστε πάνω ἀπ' τὸν κόσμον τῆς σωμα-

τικῆς, βιολογικῆς, ψυχολογικῆς, κοινωνικῆς καὶ ἱστορικῆς νομοτελείας καὶ ἀναγκαιότητος νὰ ἀναπηδᾷ ἢ νομοτέλεια τῆς Θεῖας Χάριτος, ὁ κόσμος τῆς ἀληθινῆς ἐλευθερίας, ποὺ μπορεῖ ν' ἀνατρέπῃ πολλὰς «σταθερές», νὰ θραύῃ βαρεῖες ἀλυσίδες καὶ νὰ θρυμματίσῃ ἀκόμη καὶ μακροχρόνια τυραννικὰ δεσμά.

Ἀπὸ τέτοια ἀκριβῶς τυραννικὰ δεσμά, δεσμὰ εἴτε σωματικῆς ἀσθενείας εἴτε ψυχικῶν ἀρρωστημάτων, μπορεῖ ἀκριβῶς νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ καὶ τὸ μυστήριον τοῦ εὐχελαίου, ὅταν μὲ πίστι καὶ ἀληθινὴ μετάνοια δεχώμασθε τὴν παρακλητικὴν, ἱαματικὴν καὶ λυτρωτικὴν Χάριν, ἢ ὅποια χορηγεῖται δι' αὐτοῦ καὶ ἡ ὅποια εἶθε ἀπόψε νὰ ἐπιδαψιλευθῇ πλουσιοπάροχα σὲ ἄλλους ἐμᾶς, ποὺ συγκεντρωθήκαμε μὲ τὴν ὠραία καὶ ἀξιάπεινη πρωτοβουλία τῆς «Ἐταιρείας Χριστιανοῦ Θεάτρου».

καὶ τὴν ἀφιερώνουν εἰς τὸν Ὑψίστον. Καὶ ἡ Ἰδία, ὡς νεαρὰ Κόρη, ἐνῶ «προέκοπτε σοφία καὶ ἡλικία καὶ χάριτι παρὰ τῶν καὶ ἀνθρώπων», ἀποδέχεται πλήρως τὴν ἀφιέρωσιν αὐτὴν καὶ ἀφοσιώνεται εἰς τὸν Θεόν. Ἐκλέγει ὡς προορισμὸν Τῆς νὰ γίνῃ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον εὐάρεστος ἐνώπιόν Του. Καὶ ἔγινε πράγματι. Τόσον, ὥστε Αὐτὸς ὁ Θεὸς νὰ Τὴν ἀποκαλῆ διὰ τοῦ εὐαγγελίου Του «Κεχαριτωμένην» καὶ «εὐλογημένην ἐν γυναιξίν». Νὰ τὴν κρίνῃ δὲ ὡς τὴν μόνην ἐκλεκτὴν Του ἀνὰ μέσον τῶν αἰῶνων καὶ τῶν γενεῶν, διὰ νὰ γίνῃ ἡ μόνη Θεοτόκος! «Ὅταν μετ' ὀλίγον θὰ ἤρχετο «τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» καὶ θὰ ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον «γενόμενον ἐκ γυναικὸς» (Γαλ. δ' 4), Αὐτὴ ἐπρόκειτο νὰ εἶναι «ὁ καθαρῶτατος ναὸς τοῦ Σωτῆρος, ἡ πολυτίμητος παστὰς καὶ παρθένος, τὸ ἱερὸν θησαύρισμα τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ», ἡ μόνη ἀξία νὰ γεννήσῃ ὡς ἄνθρωπος τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ γίνῃ — μετὰ τὴν ἰδικὴν Του «ἐκλογὴν» — τὸ ὄργανον τῆς εὐδοκίας Του διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου.

3 «Σήμερον τῆς εὐδοκίας Θεοῦ τὸ προοίμιον». Ἡ Παναγία «εἰσαγάγεται ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου». Καὶ ἐτοιμάζεται, μετὰ τὴν συμπαραστάσιν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἱερέων τοῦ Ναοῦ, «εἰς κατοίκησιν τῷ Παμβασιλεῖ». Διότι ἤδη Τὴν ἐπέλεξε ὁ Θεός· καὶ «Αὕτη ὑπάρχει σκηνὴ ἐπουράνιος».

Εἰς τὰς ὑμολογιακὰς καὶ ἐγκωμιαστικὰς δι' Αὐτὴν διακηρύξεις τῆς παρουσίας ἐορτῆς θὰ ἐπισυνάψωμεν μίαν προσθήκην ἀπὸ τὴν ὑμνογραφίαν ἄλλης μεγάλης ἐορτῆς Τῆς (Κοιμήσεως). Ὁ ἀντίστοιχος ἱερὸς ὑμνογράφος, ἐπηρεασμένος ἀσφαλῶς ἀπὸ τὸ γεγονός τῆς ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἀρίστης ἐκλογῆς τῆς «ἀγαθῆς μερίδος» ὑπὸ τῆς Παναγίας Μητρὸς τοῦ Κυρίου, δὲν παραλείπει νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς Αὐτὴν εἰδικὴν δέησιν ὑπὲρ τῆς νεότητος. Καὶ λέγει· «πρὸς βεβαίως διηνεκῶς περιφρουρησαί καὶ σωσαί ἀπὸ πάσης περισβολῆς ἐναντίας τῆν νεολαίαν σου». Σὺ δηλ., Ὑπεραγία Θεοτόκε, ποὺ ὡς νέα ἐστράφηκες ἀποφασιστικὰ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν νόμον Του, περιφρούρησε τὴν νεολαίαν ἀπὸ τὰ ἀντίθετα καὶ ἀντίθετα ρεύματα, ποὺ γίνονται «προσβολὴ ἐναντία» διὰ νὰ ἀπομακρύνῃ τοὺς νέους ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν χάριν καὶ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ.

Θὰ πρέπει νὰ συγκινήσῃ ἰδιαιτέρως αὐτὴ ἡ εὐχὴ διὰ τὴν νεολαίαν, τόσον τοὺς ἰδίους τοὺς νέους — ἀγόρια καὶ κορίτσια — ποὺ οὕτως εἰπεῖν τίθενται ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Παναγίας, ὡς κατ' ἐξοχὴν ἐνδιαφερόμενα μερὶς τῆς κοινωνίας, ἀξία ὁμολογουμένως τῆς εἰδικῆς εὐλογίας καὶ προνοίας τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὅσον καὶ τοὺς γονεῖς τῶν νέων ποὺ ὀραματίζονται καὶ ποθοῦν νὰ κάνουν τὰ παιδιὰ των τὴν καλλίτεραν ἐκλογὴν καὶ νὰ ἔχουν τὴν καλλίτεραν εὐδοκίμωσιν εἰς τὴν ὅλην σταδιοδρομίαν των. Ἀλλὰ καὶ τὴν κοινωνίαν ἐν γένει ὀφείλει νὰ ἀπασχολῆ καὶ νὰ ἐνδιαφέρῃ σοβαρῶς ὁ ἀσφαλῆς προσανατολισμός, ἡ καλὴ πορεία καὶ ἡ ὀρθὴ τακτικὴ τῆς νεολαίας μας, ποὺ εἶναι ἡ ὑπεύθυνος κοινωνία τῆς αὔριου.

Εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι ἀπὸ τὴν σημερινὴν «ἐκλογὴν» καὶ τοποθέτησίν της (ἰδεολογικὴν καὶ ἠθικὴν), ἐξαρτᾶται ἡ ὅλη κοινωνικὴ ἀνάπλασις καὶ εὐτυχία.

Εἴθε νὰ εὐδωσῇ ὁ Κύριος καὶ ἡ Πανάχραντος Θεοτόκος τὰς ὁδοὺς καὶ τὰ διαβήματα — τὰς ἐπιλογὰς — τῶν νέων μας πρὸς ὅ,τι ἀγαθὸν καὶ θεάρεστον.

4. «ΠΑΡΑ ΤΟΥΣ ΠΟΔΑΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ»

«Παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ».

Ἐκ φύσεως κάθε ἄνθρωπος ἐπιθυμεῖ διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ τὴν καλλίτεραν μερίδα ἀπὸ ὅλα τὰ πράγματα ποὺ θεωροῦνται ἀξιόλογα. Τί φυσικώτερον λοιπὸν καὶ συνετώτερον, νέοι καὶ ὄριμοι ἄνθρωποι νὰ ἐνδιαφεροῦμεν διὰ τὴν «ἀγαθὴν μερίδα», ποὺ θὰ μᾶς ἐξασφαλίσῃ μία καλὴ ἐκλογὴ καὶ τοποθέτησις μας «παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ», διὰ νὰ μᾶς φωτίσῃ ὁ λόγος Του καὶ νὰ μᾶς κατευθύνῃ πρὸς ὅ,τι ἀνώτερον καὶ ἀξιοπρόβητον, οὐράνιον καὶ αἰώνιον;

Οἱ νέοι ἰδιαιτέρως ἄς προσέξουν τὸ ἀξιολίμητον παράδειγμα τῆς Μαρίας — ἀδελφῆς τοῦ Λαζάρου — «ἡ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ». Μετὰ τὴν ἀκτινοβολίαν μάλιστα τῆς νεαρῶτάτης Παρθένου Μαρίας, τὴν Ὅποιαν ἐορτάζομεν καὶ ἀνυμνοῦμεν σήμερον ὡς «προσηνεχθεῖσαν ἐν τῷ ναῷ Κυρίου καὶ εὐλογηθεῖσαν χειρὶ τῶν ἱερέων», ἄς φωτισθῇ ὁ δρόμος τῆς ζωῆς τῶν παιδιῶν μας, διὰ νὰ ἀκολουθῇ «τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ» καὶ «τοὺς ἴχνυσιν» τοῦ «ὑπογραμμοῦ» Αὐτοῦ (Α' Πέτρ. β' 21).

1. Πρότυπον καὶ ὑπογραμμὸς τῶν πιστῶν εἶναι ἀναμφιβόλως καὶ ἡ Παναγία Μητέρα τοῦ Κυρίου μας. Καὶ διὰ τὴν σύγχρονον νεολαίαν ἔχει νὰ ἀπευθύνῃ πολυτίμον μῆνυμα διὰ τῶν «εἰσοδίῳ» Αὐτῆς.

Εὐσεβῆς εὐχὴ (τάξιμον) τῶν γονέων Τῆς Ἰωακείμ καὶ Ἄννης Τὴν ἔφερεν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ, διὰ πλήρη καὶ τελείαν καὶ ὀλοκληρωτικὴν πρὸς Αὐτὸν ἀφιέρωσιν.

Ἄς μὴ ἐκπλήττωνται καὶ ἄς μὴ δυσανασχετοῦν ὅσοι δὲν μποροῦν νὰ κατανοήσουν καὶ νὰ ἐπιδοκιμάσουν τὴν ἀφιέρωσιν νέων ἀνθρώπων εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὰ «ἀγαπητὰ σκηνώματα» Αὐτοῦ (Ψαλ. 83,1). Ἄφ' ὅτου ἡ ἀειμακάριστος καὶ παναμώμητος Παρθένος Μαρία εἰσῆλθεν εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων — εἰς τὸν μοναδικὸν καὶ περιλαμπρὸν Ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων — καὶ ἐν συνεχείᾳ προσέφερεν ὀλοψύχως τὸν ἑαυτὸν Τῆς εἰς τὴν διάθεσιν τῆς εὐδοκίας τοῦ Θεοῦ, ἐσημειώθησαν — καὶ γίνονται συνεχῶς — ἀλλεπάλληλοι καὶ ἀτελεύτητοι ἀφιερῶσεις πολλῶν καρδιῶν — μάλιστα δὲ νεανικῶν — εἰς τὰ ἔργα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ἱερὸς ψαλμῳδὸς βλέπει, αἰῶνας πολλοὺς πρὸ Χριστοῦ, πλήθη παρθενικῶν ὑπάρξεων νὰ ἔρχονται ὡς ἀκολουθία τῆς Παναγίας Παρθένου καὶ ὡς νύμφαι Χριστοῦ νὰ προστεθοῦν εἰς τὴν χορείαν τῶν ἐκλεκτῶν

Του, «οἷς δέδοται» τὸ χάρισμα καὶ ἡ κλήσις τῆς ἀφιέρωσης (Ματθ. ιθ' 11). Καὶ ὁ ψαλμὸς συνεχίζει ἐξυμνῶν τὸν βασιλέα Χριστὸν καὶ τὴν βασιλικὴν Του αὐτὴν συνοδείαν· ἀπενεχθήσονται τῷ βασιλεῖ παρθένοι ὀπίσω αὐτῆς... ἀπενεχθήσονται ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἀγαλλιάσει» (Ψαλ. 44,15-16).

Ὅπως δὴποτε, εἰς τὸν κύκλον τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ Θεοῦ, δὲν ἀποτελοῦν τὸν κανόνα, ἀλλὰ τὰς ἐξαίρεσεις, αἱ περιπτώσεις τῶν τοιούτων ἀφιέρωσεων, τ.ἐ. τῶν μοναστικῶν καὶ ἀσκητικῶν κλήσεων.

Διὰ τοῦτο πάλιν ὁ θεόπνευστος ψαλμωδός, ἀναφερόμενος εἰς ὅλους τοὺς «κλητούς» καὶ τοὺς «ἐκλεκτούς», μακαρίζει γενικώτερον κάθε εὐσεβῆ ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος συνειδητοποιεῖ τὸ ὕψος τῆς κλήσεώς μας εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ προσέχει νὰ μὴ ἐκπέσῃ καὶ νὰ μὴ ἐξοκειλῇ εἰς τὴν ἀμαρτίαν· «μακάριος (λέγει) ὁς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλή ἀσεβῶν, καὶ ἐν ὁδῷ ἀμαρτωλῶν οὐκ ἔστη, καὶ ἐπὶ καθέδρᾳ λοιμῶν οὐκ ἐκάθισεν· ἀλλ' ἦ ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ, μελετήσῃ ἡμέρας καὶ νυκτός» (Ψαλ. 1,1-2). Ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ ἐνάρετος ζωὴ τοῦ πιστοῦ εἶναι ἐπίσης τρόπος ἀφιέρωσης εἰς τὸν Θεόν. Ἴδου λοιπὸν ἡ ἀρίστη ἐκλογὴ σου, παιδί μου. Μακρὰ ἀπὸ τοὺς ἀσεβεῖς καὶ τοὺς λυμεῶνας. Καὶ νόμος τῆς ζωῆς σου τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι θὰ εὐτυχήσεις. Θὰ γίνῃς «μακάριος». Θὰ ἔχῃς «ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης» (Α' Τιμ. δ' 8).

2. Αὐτὸ τὸ νεανικὸν μήνυμα τῆς ἐορτῆς τῶν Ἑξήσοδιων τῆς νεάνιδος καὶ Παναγίας Κόρης τῆς Ναζαρέτ πρέπει νὰ φθάσῃ εἰς τὰς ἀκοὰς καὶ τὰς καρδίας τῶν νέων μας.

Πόσας ἐλπίδας στηρίζομεν εἰς τοὺς νέους καὶ τὰς νέας!

Καὶ εὐλόγως. Διότι διαθέτουν ὅ,τι ὠραῖον καὶ εὐγενές καὶ δημιουργικόν.

Ἐν πρώτοις διαθέτουν μίαν εἰλικρινῆ τάσιν πρὸς ἀναζήτησιν καὶ ἐπιδιώξιν νέων καλλιτέρων μορφῶν τῆς ζωῆς τῆς κοινωνίας, ἀπηλλαγμένων ἀπὸ τὰς ἀδικίας καὶ τὰς μικρότητας. Εἰλικρινὰ ποθοῦν κατὰ καινούριο, ὠραῖο, καὶ περισσότερο τίμιο καὶ δίκαιο, ἐλεύθερο καὶ ἀδέσμευτο. Καὶ ἔχουν πολὺν καὶ αὐθόρμητον ἐνθουσιασμόν. Καὶ μεγάλην ζωτικότητα, παλμόν, δημιουργικότητα.

Ὅλα αὐτὰ ὅμως, τὰ τόσον ἀξιόλογα, εἶναι συγχρόνως δίκαιο μαχαῖρι.

Ἐχει μεγάλην σημασίαν ποῦ θὰ στραφοῦν καὶ πῶς θὰ ἐνεργοποιηθοῦν. Ὅπως τὸ νερὸ ποὺ τρέχει ἀφθονο καὶ ὀρηκτικόν. Ἄν ξεχυθῇ ἀκατάσχετο, θὰ δημιουργήσῃ πλημμύρες καὶ καταστροφές. Ἄν ὅμως διοχετευθῇ πρὸς ὕδρευσιν καὶ ἄρδευσιν, ἡ ἀξιοποιηθῇ ὡς πηγὴ ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, θὰ ἀποβῇ χρήσιμον καὶ εὐεργετικόν. Ἔτσι καὶ ἡ νεανικὴ ζωντάνια καὶ ὁ νεανικὸς παλμὸς καὶ ἐνθουσιασμός. Μὲ ἀγωγὸν (καὶ ἀγωγὴν) τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς γίνεται πηγὴ σωφροσύνης καὶ σεμνότητος. Ἐξιδανικεύει τὴν ζωὴν τῶν νέων καὶ τοὺς κινητοποιεῖ πρὸς αἴσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά,

ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά...» (Φιλιπ. δ' 8). Μὲ κατεύθυνσιν ὅμως πρὸς τὰς ἐξαλλοσύνας καὶ τὰς «ἐξτρεμιστικὰς» τάσεις, φέρει πρὸς τὴν καταστροφὴν τὴν νεολαίαν, τὴν οἰκογένειαν, τὴν κοινωνίαν.

Ποῖος θὰ περιφρουρήσῃ καὶ θὰ χειραγωγήσῃ «σωστά» τὰ σημερινὰ παιδιὰ; Μόνον αἱ χριστιανικαὶ ἀρχαὶ καὶ πεποιθήσεις.

Τὸ φρόνημα καὶ τὸ ἦθος ὑφίστανται μεγάλας ταλαντεύσεις καὶ κλονισμούς. Διότι εἶναι «εὐόλισθος καὶ εὐρίπιστος ἢ νεότης», κατὰ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον. Εὐκόλα καὶ ἐπικίνδυνα ὀλισθαίνει· καὶ εὐκόλα διεγείρεται (ξεσηκώνεται), ἐμπλέκεται καὶ παρασύρεται.

Ἐχει ἀνάγκην πυξίδος, διὰ νὰ ἐλέγχῃ τὴν πορείαν τῆς καὶ νὰ μὴ γίνεταί ἔρμαιον τῶν κυμάτων. Τὴν ἀσφαλῆ πυξίδα θὰ τὴν εὕρῃ μόνον εἰς τὸν Χριστόν. Ἐκεῖνος, διὰ τοῦ Εὐαγγελίου Του, χαράσσει τὸν ὀρθὸν δρόμον· φωτίζει τὸ φρόνημα καὶ ἐλέγχει τὴν καρδίαν, διὰ νὰ μὴ τραπῇ πρὸς ὑποπτα καὶ ἐπιλήψιμα καὶ ὀλέθρια φρονήματα καὶ αἰσθήματα ὁ (νέος ἰδίως) ἄνθρωπος.

Αὐτοῦ τὸν φωτισμὸν ζητοῦμεν — ζητήσατε ὅλοι σήμερον — διὰ τῆς Θεοτόκου, ὑπὲρ τῆς ἀγαπητῆς μας νεολαίας, διὰ νὰ «παρακαθίσῃ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ», χάριν καὶ τοῦ φερέλτιδος μέλλοντος τῆς ὅλης κοινωνίας μας.

Νέες ἐκδόσεις τῆς ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

★

Μιχάλη Μακράκη
Η ΛΥΤΡΩΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ
ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΡΓΟ
ΤΟΥ Φ. ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΙ

★

Π. Β. Πάσχου
Ο ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ

★

Ἰ. Μ. Χατζηφώτη
ΑΝΘΗ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ ΤΟΥ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

★

Πιτίνας Τσιμικάλη
Ο ΧΑΡΤΑΕΤΟΣ
ΚΑΙ Η ΚΟΚΚΙΝΗ ΟΜΠΡΕΛΛΑ

★

Νίκου Ἀρβανίτη
ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΣΤΙΣ ΦΛΟΓΕΣ

★

Δημήτρη Φερούση
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Του κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ
Καθηγητού Παν/μίου Θεσσαλονίκης

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελίδα 182 του προηγούμενου τεύχους)

4. Το σύστημα της ανακυκλώσεως των ὀκτώ ἤχων, τῶν ὀκτώ δηλαδή ἐβδομάδων, ἀρχίζει πάλι ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ καὶ ἀνακυκλῶνεται σ' ὀλόκληρο τὸ ἔτος μέχρι τὴν Παρασκευὴ τῆς ΣΤ' ἐβδομάδος τῶν Νηστειῶν, τοῦ τέλους δηλαδή τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Οἱ ἡμέρες ἀπὸ τὸ Σάββατο τοῦ Λαζάρου μέχρι τὸ Σάββατο τῆς Διακαινησίμου κι αὐτὴ τῆ φορὰ βρίσκονται ἐκτὸς τοῦ κύκλου. Ἡ ἰδιορρυθμία τοῦ συστήματος τῆς ἀνακυκλώσεως τῶν ἤχων σὲ σύγκρισι μετὰ τὸ σύστημα τῶν περικοπῶν συνίσταται στὸ ὅτι ἀρχίζει ἀπὸ Κυριακὴ καὶ τελειώνει Σάββατο. Προφανῶς ἀκολουθεῖ ἄλλη παράδοσι περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τοῦ ἐβδομαδιαίου χρόνου, τὴν ἰουδαϊκὴν. Κατὰ τὰ ἄλλα πορεύεται μέσα στὸ λειτουργικὸ ἔτος ὅπως περίπου καὶ τὰ ἀναγνώσματα, χωρὶς ὅμως καμμιά διακοπὴ ἢ μεταθέσι. Ὅταν μιὰ Κυριακὴ ἢ μιὰ ἐβδομάδα καταληφθῇ ἀπὸ δεσποτικὴ ἑορτὴ, ὁ ἤχος θεωρεῖται ἀναλωθεὶς εἴτε συμπάλλεται εἴτε ὄχι, καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτὴν ὁ κύκλος συνεχίζεται κανονικὰ σὰν νὰ μὴν εἶχε διακοπῆ. Σ' αὐτὸν τὸν κύκλο ὑπάγεται καὶ τὸ Πεντηκοστάριο, στὸ ὁποῖο ἀπὸ τὴ Νέα Κυριακὴ (τοῦ Θωμᾶ) μέχρι τὴν Κυριακὴ τῶν ἁγίων Πάντων ἀναλώνεται ἡ σειρά τῶν ἤχων. Ἀκόμα καὶ στὴν Α' Κυριακὴ (τοῦ Θωμᾶ) καὶ τὴν ἐβδομάδα τῆς καὶ στὴν Πεντηκοστὴ καὶ τὴν ἐβδομάδα τῆς, γιὰ τίς ὁποῖες προορίζονται ἀντίστοιχα ὁ Α' καὶ ὁ βαρὺς ἤχος, εἶναι διαφανῆς ἡ παρουσία τους, ἔστω κι ἂν «σχοιάζουσι» τὰ τροπάρια τῆς Παρακλητικῆς. Τὸ Πάσχα καὶ ἡ Διακαινησίμος, ὡς μιὰ ἡμέρα ἐδῶ, βρίσκονται ἐκτὸς τῆς ἀριθμῆσεως καὶ ἐκτὸς τῆς σειράς τῶν ἤχων.

Τί σχέσι ἔχουν οἱ ἤχοι μετὰ τὰ ἀναγνώσματα; Καμμιά. Αὐτὸ πρέπει ἀπόλυτα νὰ κατανοηθῇ. Πρόκειται γιὰ ἓνα δεῦτερο κύκλο, χρονικὰ μεταγενέστερο καὶ ἀνεξάρτητο ἀπὸ τὸν κύκλο τῶν ἀναγνωσμάτων καὶ μὴ τεμνόμενο πουθενὰ με αὐτόν. Αὐτὸ δὲν τὸ κατάλαβαν οἱ συντάκτες τῶν Κανονίων καὶ γι' αὐτὸ δημιούργησαν νέα περιπλοκὴ. Καὶ νὰ γιατί:

Κάθε ἤχος ἔχει γιὰ κάθε Κυριακὴ δυὸ ἀναστάσιμα προκείμενα καὶ ἓνα ἀλληλουάριο. Τὸ πρῶτο προκείμενο προορίζεται γιὰ τὸ ἑωθινὸ εὐαγγέλιο, τὸ δεῦτερο γιὰ τὸν ἀπόστολο καὶ τὸ ἀλληλουάριο γιὰ τὸ εὐαγγέλιο τῆς θείας λειτουργίας. Τὰ τρία αὐτὰ στοιχεῖα εἶναι «ἀναστάσιμα», ὅπως χαρακτηρίζονται ἀπὸ τὸ Τυπικὸ τῆς Ἁγίας Σοφίας. Οἱ ψαλμοὶ δηλαδή, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους προέρχονται, ἢ ἐρμηνεύονται ἀπὸ τοὺς

Πατέρες ὡς ἀναφερόμενοι προφητικὰ στὴν ἀνάστασι ἢ οἱ ἐπιγραφές τους ἔχουν τὸν χαρακτηρισμὸ «ὕπερ τῆς ὀγδόης» ἢ «εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου», ἢ ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶναι χαρούμενοι καὶ πανηγυρικοί. Αὐτὰ ἀνήκουν στὴν Ὀκτώηχο καὶ δὲν ἔχουν καμμιά σχέσι μετὰ τὸ σύστημα τῆς διαδοχῆς τῶν περικοπῶν. Στους «Ἀποστόλους» καὶ στὰ «Τυπικά» προτάσσονται ἢ ἐπιτάσσονται σὲ εἰδικούς πίνακες, ὅπως καὶ τὰ προκείμενα καὶ τὰ ἀλληλουάρια τῶν καθημερινῶν, γιὰ νὰ χρησιμοποιοῦνται εὐκαίρως. Ὁ ἐκ τῶν προτέρων προσδιορισμὸς τους εἶναι εὐκόλος στὶς περιόδους τοῦ Ἰωάννου καὶ τοῦ Ματθαίου, γιὰτὶ κατὰ τύχην συμφωνοῦν πρὸς τὴν σειρά τοῦ Κυριακοδρομίου. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν πορεία τῶν ἤχων καὶ ὄχι τῶν ἀποστόλων, ὅπως γίνεται στὰ Κανόνια καὶ στοὺς «Ἀποστόλους» με ἀποτελεσματὴ δημιουργία πολλῶν σφαλμάτων.

5. Τέλος τρίτο κύκλο ἀποτελοῦν τὰ ἑωθινὰ εὐαγγέλια τῶν Κυριακῶν. Ἀρχίζουν καὶ αὐτὰ ἀπὸ τὴν Α' Κυριακὴ, τὴν Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ, καὶ κατὰ τὸν τύπο τῆς ἀνακυκλώσεως τῶν ἤχων κινοῦνται σ' ὅλο τὸ ἔτος μέχρι τὴν Ε' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν. Εἶναι τελειῶς ἀδέσμευτα καὶ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸν κύκλο τῶν ἀποστόλων-εὐαγγελίων καὶ ἀπὸ τὸν κύκλο τῶν ἤχων, ἐπομένως καὶ ἀπὸ τὰ ὀκτὼ ἀναστάσιμα προκείμενά τους καὶ πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὰ ὀκτὼ ἀναστάσιμα προκείμενα τῶν ἀποστόλων καὶ ἀπὸ τίς ἀποστολικὲς περικοπές. Οἱ ἤχοι εἶναι ὀκτώ, τὰ ἑωθινὰ ἔνδεκα. Ἐπομένως δὲν συμπίπτει ἡ περίοδος τῆς ἐπαναλήψεώς τους μετὰ τὴν περίοδο τῶν ἤχων καὶ ὅπου συμπίπτει εἶναι συμπτωματικὸ. Ἐχουν μόνον κοινὴ ἀρχή, ὅπως οἱ ἤχοι καὶ οἱ περικοπές, τὴν Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ. Οἱ μεταθέσεις τους, ποὺ γίνονται κατὰ τὴν περίοδο τοῦ Πεντηκοσταρίου, ὀφείλονται σὲ ἄλλους λόγους, στὴν προσπάθεια νὰ ἀναγνωσθοῦν ὅλα κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ καὶ στὸ νὰ μὴν ἀναγνωσθῇ μέχρι τῆς Ἀναλήψεως «ἑωθινὸν εὐαγγέλιον δηλοῦν ἢ ἱστοροῦν τὴν ἀνάληψιν», κατὰ τὴν διάταξι τοῦ εὐαγγελισταρίου. Ἔτσι διαβάζονται στὸν ὄρθρο τῶν Κυριακῶν τοῦ Θωμᾶ, τῶν Μυροφόρων, τοῦ Παραλύτου, τῆς Σαμαρείτιδος, τοῦ Τυφλοῦ, καὶ τῶν ἁγίων Πατέρων ἀντίστοιχα τὰ Α', Δ', Ε', Ζ', Η', καὶ Γ' ἑωθινὰ, στὸν ὄρθρο τῆς Ἀναλήψεως τὸ Γ', στὴ δὲ θεία λειτουργία τοῦ Θωμᾶ, τῆς Ἀναλήψεως καὶ τοῦ Σαββάτου πρὸ τῆς Πεντηκοστῆς τὰ Θ', ΣΤ' καὶ ΙΑ' ἀντίστοιχα. Τὸ Β' ἀποτελεῖ μέρος τῆς περικοπῆς τῆς θείας

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 205)

ΟΙ ΑΘΛΟΙ ΤΟΥ ΣΑΜΨΩΝ*

(Κριτ. ιγ' 1-ιστ')

Τοῦ ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ (†)

Ἡ δίψα πού τόν ἐπίασε, δίχως σταλιά νεροῦ νά ὑπάρχει γύρω του, ἔγινε μέ τὸ πέρασμα τῆς ὥρας ἀφόρητη. Σέ ὅλα μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νά κάνει ὑπομονή. Στὴν ἔλλειψη νεροῦ, δὲν τὰ καταφέρει ν' ἀντέξει. Ὁ λόγος ἀπλούστατος. Τὰ τρία τέταρτα τοῦ ὄργανισμοῦ μας ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὸ ὕγρὸ στοιχεῖο.

Ἄπ' ὅλα ὅσα συντροφεύουν τὴν ὑπαρξή μας, τίποτε δὲν μᾶς χρησιμεύει ὅσο αὐτὴ ἡ ἔνωση ὑδρογόνου καὶ ὀξυγόνου. Ἡ ἀπουσία της σημαίνει γρήγορα θάνατο. Καὶ τόσο βασανιστικὸ στὴν ἀναμονή του.

Ἀπὸ τὴ μιὰ στιγμή στὴν ἄλλη, λοιπόν, τὸ παιδί τοῦ θαύματος καταρρέει ἀπὸ τὸ βᾶθρο του. Τὸ πιάνουν τὰ κλάματα. Οἱ λυγμοί. Γονατίζει καὶ ξεγύνει τὸ παράπονό του. Λέει στὸν Κύριο: "Ἄκου τὸ στεναγμὸ τῆς καρδιάς μου. Σὺ πού ἡ καλωσύνη σου πραγματοποίησε μέ τὸ χέρι μου αὐτὸ τὸ μεγάλο τρόπαιο, μ' ἀφήνεις τώρα στεγνὸ στὴ διάθεση τῶν ἐχθρῶν μου; Ἄτονο, μαραμμένο, χωρὶς τὴν παραμικρὴ δύναμη; Πρὸς τί λοιπόν ἡ νίκη πού κατήγαγες, κἀνοντάς με ὄργανό σου;

Ἡ προσευχή του δὲν ἔμεινε ἀναπάντητη. Βρῆκε σπλαχνικὴ ἤχώ. "Ὅχι μέ λόγια, μ' ἕνα γεγονός. Τὸ αἴτημα ἦταν δίκαιο. Πάντα ὁ Δημιουργός μας, σέ ὅσους τὸν πιστεύουν καὶ τοῦ εἶναι ἀφοσιωμένοι, εἶναι ἔτοιμος ν' ἀπλώσει χέρι βοήθειας. Θὰ μπορούσε καὶ ὁ Σαμψὼν τώρα, νὰ προλάβει τὸ Δαβίδ, ἀναφωνώντας: «Ἐγένετο Κύριος ἐπιστήριγμά μου καὶ ἐξήγαγέ με εἰς πλατυσμόν καὶ ἐξείλετό με, ὅτι ἠυδόκησεν ἐν ἐμοί... Φυλάξεις με εἰς κεφαλὴν ἔθνῶν. Ἰσχυρὸς Κύριος ὁ διδούς ἐκδικήσεις ἐμοί, παιδεύων λαοὺς ὑποκάτω μου» (Β' Βασ. κβ' 19, 44, 48).

Ἀπὸ ἐκεῖ πού δὲν τὸ περίμενε, βρῆκε τὴ σωτηρία. «Καὶ ἔρρηξεν ὁ Θεὸς τὸν λάκκον τὸν ἐν τῇ σιαγόνι καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ ὕδωρ καὶ ἔπιε καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτοῦ καὶ ἐζήσεν». Ἀπὸ τὸ βαθύλωμα τῆς σιαγόνας ἀνάβρυσε ἀπρόοπτα ἡ δροσιὰ πού ξανάφερε στὴ ζωὴ τὸ ξερὸ φύλλο. Ὁ Σαμψὼν ἔβαλε τὶς χουφτες του καὶ ἤπιε, εὐγνωμονώντας τὸν ἐργοδότη του.

Καὶ ἀπὸ τὸ συμβᾶν αὐτό, ἄλλο ὄνομα δόθηκε στὸν τόπο. Πηγὴ τῆς ἐπίκλησης. "Ὄνομα σέ χρῆση ὡς τὴ μέρα πού γραφόταν ἡ βίβλος τῶν Κριτῶν.

"Ἄς θυμόμαστε καὶ ἐμεῖς τὶς ἄνωθεν κινήμενες αἰσιες ἐκβάσεις τῶν πειρασμῶν τοῦ βίου μας. Ἄς εἶναι οἱ μέρες μας ἕνα ἀέναο εὐχαριστῶ στὸν ἀγαθὸ Κύριο. Πόσες καὶ πόσες φορές οἱ οἰκτιρμοὶ του δὲν

μᾶς σώζουν ἀπὸ τὸ χαμό. Μερικοὶ λένε: «Ἐτι ὄντων ἡμῶν ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν εἰς τὴν βοήθειαν ἡμῶν μάταια· ἀποσκοπεύοντων ἡμῶν ἀπεσκοπεύσαμεν εἰς ἔθνος οὐ σῶζον» (πρβλ. Θρῆνοι Ἱερεμ. δ' 17). Εἶναι ὅσοι λιμώττουν ἀπὸ πίστη.

«20 Καὶ ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ἐν ἡμέραις ἀλλοφύλων εἴκοσιν ἔτη».

Ἡ πληροφορία παρέχεται καὶ στὸ τέλος τῆς ὅλης διήγησης (ιστ' 31). Εἶναι δυσεξιχνίαστη χρονολογικὰ ἡ περίοδος τῶν Κριτῶν, πού μέσα της ἀνοίγεται καὶ ἡ σχετικὴ μέ τὸν Σαμψὼν εἰκοσαετία. Ἄλλοι, ἀθροίζοντας τοὺς βίους τῶν Κριτῶν, τὴν ἀνεβάζουν σὲ 410 χρόνια. Ἄλλοι, βασισμένοι σὲ ἐπὶ μέρους βιβλικὰ τεκμήρια, τὴν περιορίζουν σὲ κάπου 330. Μερικοὶ φθάνουν καὶ στὰ 150. Πάντως, πρέπει νὰ τὴν ἐννοήσουμε ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ἐξῆς δυὸ σημεῖα: Παρέλευση σχεδὸν μισοῦ αἰῶνα ἀπὸ τὴν ἀφιξὴ τῶν Ἑβραίων στὴν Παλαιστίνη μετὰ τὴν ἐξοδὸ τους ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο καὶ ἔναρξη τοῦ θεσμοῦ τῆς βασιλείας (μέσα ια' αἰῶνα).

Κατὰ τὶς δυὸ δεκαετίες πού ἦταν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ λαοῦ τοῦ θεόδοτος ὁ Σαμψὼν, ἀπλώνονταν ἡ φιλισταϊκὴ κατοχή. Δύσκολες καὶ πικρὲς μέρες. Ἀπαιτοῦσαν πολὺ κῆδος. Ἐκλείναν μέσα τοὺς ἕνα σωρὸ κινδύνους. Ἡ δράση του, δίχως ἄλλο, ὑπῆρξε περισσότερο ἀπ' ὅση περιγράφει τὸ ἱερό κείμενο. Ἄλλὰ καὶ ἄλλα ἴσομεγέθη γεγονότα νὰ μὴ διαδραματίστηκαν, οἱ φόβοι καὶ οἱ λαχτάρεις δὲν θὰ ἔλειπαν. Εἶναι δυσνόητες οἱ ἀνάπαυλες, σὲ τόσο στυγμὸ διάσθημα, (ποῦ ὅλα τᾶσκιαζε ἡ φοβέρα | καὶ τὰ πλάκωνε ἡ σκλαβιά), γιὰ νὰ θυμηθοῦμε τὸν ἐθνικὸ μας ποιητὴ.

Πῶς περνοῦσε τὸν καιρὸ του ὁ Σαμψὼν τότε; Μὲ ψυχὴ σὰν ἀέναο τεντωμένο τόξο. Στὸν ὑπέρτατο βαθμὸ, προσεκτικὸς πάνω στὴ ροὴ τῆς Ἱστορίας. Μετέχοντας ὀλόκληρος στὶς περιπέτειες καὶ τὰ δεινοπαθήματα τοῦ ἔθνους του. Δίνοντας πρῶτος τὸ παρὼν σὲ κάθε πρόβλημα πού ζητοῦσε λύση, πολεμικὸ ἢ κοινωνικὸ. Ἰπεύθυνα διερμηνεύοντας τὴ θεία ἀποψη, τὶς οὐράνιες βουλές. Προσπίζοντας μέ τὸ στήθος του, μπροστὰ ἀπ' ὅλους, τὶς ἀξίες, πού συγκροτοῦσαν τὸ βίωμα τοῦ Ἰσραὴλ. Μονιάζοντας τοὺς διχασμένους. Αἶροντας τὶς παρεξηγήσεις. Τονώνοντας τὸ φρόνημα.

Ἀνταποκρινόταν δηλαδὴ ἀπ' ὅλες τὶς πλευρὲς στὴν ἔννοια τοῦ Κριτῆ. Ἦταν ὁ δαιτητὴς στὶς διενέξεις. Ὁ ἐπιτιμητὴς καὶ τιμωρὸς στὶς παραβάσεις. Νόμος κάθε του ἀπόφαση καὶ ἀπόφαση. Καὶ πρὶν ἀπ' ὅλα, ἡγέτης τῆς ἐθνικῆς ἀντίστασης, δίνοντας στὸν καθένα τὸ παράδειγμα.

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 189 τοῦ ὑπ' ἀρ. 12 τεύχους.

(Συνεχίζεται)

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Παραλειπόμενα

ΤΟΥ Κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Έπ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών

Διέξοδοι λογισμών

Οι σκέψεις μας, οι λογισμοί μας, για να χρησιμοποιήσουμε μια ποιητική εικόνα, μοιάζουν με πουλιά που φτερουγίζουν, πετούν, προτρέχουν και συνωστίζονται στην έξοδο του μυαλού μας. Συνωθούνται για να προλάβουν να δουν το φως της ημέρας ή της νύχτας στην άκρη της γλώσσας μας ή του μολυβιού μας. Διαπιστώνουμε τότε, ότι είναι αδύνατο, μέσα στα όρια του χρόνου και του χώρου που διαθέτουμε, να τους δια-

τυπώσουμε και να τους κάνουμε να χωρέσουν όλοι. Ο ζωτικός χώρος παραμένει πεπερασμένος.

Πάντοτε μένουν πίσω μυριάδες σκέψεις, άπειροι λογισμοί, πικραμένοι, παραπονεμένοι, γιατί δεν μπόρεσαν να λάβουν σάρκα και όστα' όπισθοχωρούν, τότε, και χάνονται προσωρινά. Επανέρχονται, όμως, και στροβιλίζουν στο μυαλό και «πιάνουν» ένα περίεργο τραγούδι, σαν ψυχές που κατάργησαν το θάνατο, τη στιγμή που ξαναρχίζουν να γίνονται δέρμα και χείλια» (Γιώργος Σεφέρης).

Αυτά, λοιπόν, που παραλείπουμε ξανάρχονται συχνά στο νοῦ μας. Είναι σκέψεις που δεν προφθάσαμε να καταγράψουμε, φωτογραφίες που ἀμελήσαμε να ἐμφανίσουμε ή ἀκόμα και να ἐκτυπώσουμε. Ἡ δουλειά ἐνὸς ἀρθρογράφου γίνεται πάντα «ἐπὶ τοῦ πιεστηρίου». Πιεζόμαστε και πιέζουμε, ὁ χρόνος μᾶς συνθλίβει ἢ τὸ θρίσκουμε αὐτὸ ὡς δικαιολογία.

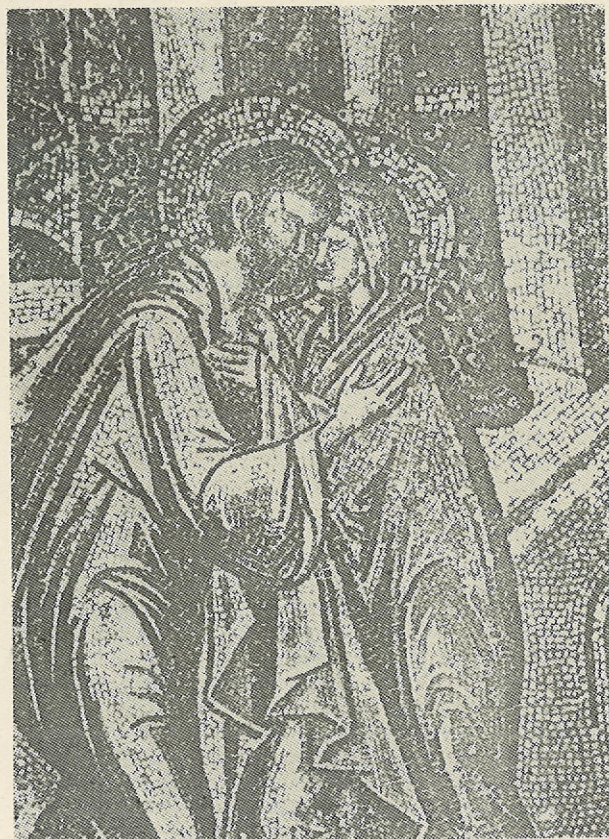
Σε ἡσυχότερες ὥρες ἀναλογιζόμαστε τίς παραλείψεις μας καὶ ὁμολογοῦμε ὅτι, πράγματι, ἐκείνη ἢ εἰκόνα θὰ ταίριαζε πῶς πολὺ, ἢ ἄλλη σκέψη θὰ συμπλήρωνε καλλίτερα, αὐτὸ τὸ σχόλιο θὰ διέυρνε περισσότερο τοὺς ὀρίζοντες, καὶ τότε προσπαθοῦμε νὰ πείσουμε τὸν ἑαυτὸ μας, ὅτι ἡ ἀγγλίδα μυθιστοριογράφος Βιρτζίνια Γούλφ (1882 - 1941), εἶχε δίκιο, ὅταν ἰσχυρίζεται, πὼς «ὅ,τι δὲν ἔχει γραφεῖ εἶναι σὰ νὰ μὴν ἔχει συμβεῖ».

Προσπαθοῦμε, λοιπόν, ν' ἀποδείξουμε, ὅτι κι ἐκεῖνο τὸ εἶχαμε σκεφτεῖ καὶ τὸ ἄλλο τὸ εἶχαμε ὑπολογίσει, μήπως τυχὸν κάποιος τρίτος ἐπιχειρήσει ν' ἀμφισβητήσει τὴν πατρότητά του, στὴν περίπτωση μάλιστα πὺ εἶχαμε τὴν ἀπερισκεψία νὰ τὸ ἀνακοινώσουμε πρὶν τὸ καταγράψουμε.

Ἐπομένως, στὸ σημερινὸ σημεῖωμα θὰ ἤθελα νὰ δώσω διέξοδο σὲ μερικὰ ἀπὸ ἐκεῖνα πὺ εἶχα προγραμματίσει νὰ περιλάβω καὶ δὲν περιέλαβα τελικὰ στίς «συζητήσεις γιὰ τὸ γάμο». Σκόρπιες σκέψεις καὶ σχολιασμούς, λεκτικούς καὶ εἰκονικούς, πὺ βλοκλιώνουν αὐτὸ πὺ εἶχα σκεφτεῖ νὰ δώσω ὅταν μιλοῦσα γιὰ «ὀρθόδοξη πνευματικὴ ζωὴ μέσα στὸ γάμο»¹.

Συναντήσεις πὺ σημαδεύουν

Τὴν πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα κατὰ τὴ συνύρεση τοῦ ἀνδρὸγύνου μέσα σὲ κλίμα προσευχῆς καὶ στοργῆς

Ἡ συνάντηση τοῦ Ἰωακείμ καὶ τῆς Ἄννας εἶναι ἀπὸ δείγματα τῆς καταφάσεως τῶν φύλων καὶ τῆς μεταμορφώσεως τῶν προσώπων στὴν ὀρθόδοξη εἰκονογραφία.

σ ἐ δρόμους ποιμαντικῆς διακονίας

ἐκφράζει ἡ συνάντηση —κατ' ἄλλους ὁ ἀσπασμός— τοῦ Ἰωακείμ καὶ τῆς Ἄννας μπροστὰ στὴ Χρυσῆ Πύλη τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Ἡ παράσταση ποὺ δη- μοσιεύουμε πῶς κάτω, ἀπὸ ψηφιδωτὸ τῆς Μονῆς τῆς Χώρας στὴν Κωνσταντινούπολη (14ος αἰώνας), συμβο- λίζει τὴ σύλληψη τῆς Θεοτόκου καὶ προσφέρει ἀνά- γλυφα τὴν τόσο ἀνθρώπινη καὶ συγκινητικὴ ὅσο μεγά- λη καὶ βαθειὰ τρυφερότητα ἐκείνου τοῦ ἁγίου ζευγα- ριοῦ².

Ἄδιστο σχολιασμὸ σ' αὐτὴ τὴν εἰκόνα συνιστοῦν τὰ λόγια ἐνὸς σύγχρονου στάρετς, ποὺ ἀπηύθυνε τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς τοῦ 1979 πρὸς τὴν Τατιάνα Γκορίτσεβα σὲ συζήτηση ποὺ εἶχε μαζί της στὸ ρωσικὸ μοναστήρι στὸ Πέτσχορου. Ἐνα μεγάλο μέρος τῆς συ- ζήτησης ἀφιερῶθηκε στὸ γάμο. Στὸ μικρὸ ἀπόσπασμα ποὺ παραθέτουμε γίνεται ἀντιληπτὴ ἡ σημασία τῆς ὀρθῆς ποιμαντικῆς καθοδήγησης καὶ συμβουλευτικῆς σ' αὐτὰ τὰ θέματα ἀπὸ ἕνα σοφὸ πνευματικὸ πατέρα καὶ γέροντα. Ὅπως ὁμολογεῖ ἡ Τατιάνα στὴν αὐτο- μαρτυρία της (σ. 62): «Ἡ εἰκόνα τοῦ στάρετς καὶ τὰ λόγια του μένουν στὴ μνήμη μου. Ὁλόκληρη ἡ ζωὴ μου σημαδεύτηκε ἀπ' αὐτὰ»³.

«Ἡ σύλληψη! Νὰ τὸ μεγάλο μυστήριο καὶ ἐρώτατο γεγονός. Δὲν γιορτάζει μάταια ἡ Ἐκ- κλησία μας τὴν σύλληψη τῆς Θεοτόκου ἢ τὴν

σύλληψη τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Ἡ σύλ- ληψη πρέπει νὰ πραγματοποιηθῆται μέσα στὴν προσευχή. Ἡ συνεύρεση δύο ἀνθρώπων στεφα- νώνει μία μακρὰ πορεία, τὴν πνευματικὴ προσ- ἐγγιση καὶ πλήρη ἔνωση ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ. Μό- νο ὅταν ὁ ἕνας μπορεῖ νὰ βλέπει στὸν ἄλλο τὸν Χριστό, μόνο τότε, ὅταν μέρα καὶ νύχτα κάθον- ται ὁ ἕνας δίπλα στὸν ἄλλο καὶ μποροῦν νὰ κυ- τάζονται κατὰματα καὶ νὰ μὴ κάνουν οὔτε μιὰ ἀκάθαρτη σκέψη, τότε εἶναι ἄξιοι νὰ γίνουν ἀν- δρόγυνο. Κάθε ἄλλη προσέγγιση τὴ νοιώθει κα- νεὶς σὰν ντροπὴ ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. —Μπορεῖτε νὰ παντρευθῆτε, ἀλλὰ μόνον κάποιον ποὺ στέκεται κοντὰ σας πνευματικά, ἕνα ἰσάξιο σας σὲ πνευματικότητα».

Οἱ συναντήσεις αὐτοῦ τοῦ τύπου πράγματι μᾶς σημαδεύουν. Ἡ διαφάνεια αὐτῶν τῶν καταστάσεων εἶ- ναι ἐκείνη ποὺ κάνει φανερά τὰ πράγματα γιὰ τὰ ὁ- ποῖα βασανίζομαστε, μᾶς κάνει νὰ «δοῦμε» καὶ ν' ἀνα- ρωτηθῶμε «ἀν δγήκαμε ἀπὸ τὰ δίχτυα τοῦ κόσμου», ὅπως κάνει ὁ «ἄνθρωπος» ποὺ περιγράφει ὁ κ. Σπράτς Θαλασσινὸς ἕνα καλοκαίρι τοῦ 1932 στὸ ὁμώνυμο ποίη- μα τοῦ Γ. Σεφέρη. Ἄξιζε νὰ διαβάσει κάποιος ὁλό-

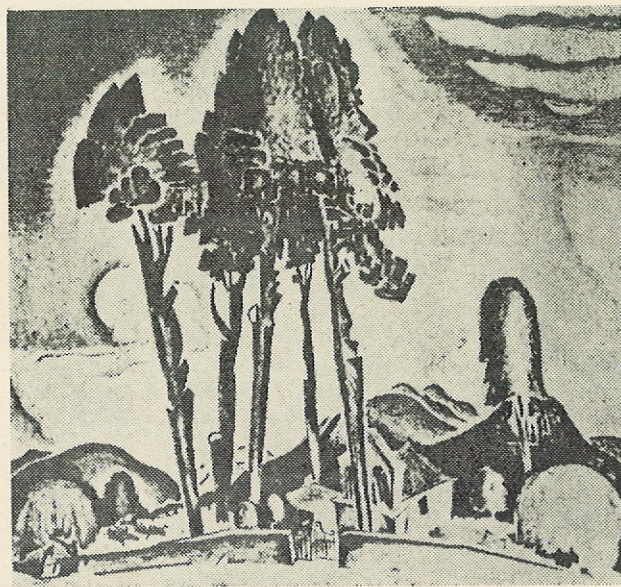

Συνάντηση τοῦ Ἰωσήφ με τὴν Ἄσυνέθ, εἰς τὴν οἰκίαν της. Κρατοῦν κλάδο καὶ τείνουν τὰ χέρια τους μπροστὰ σὲ χειρο- νομία λόγου.

² Ἀπὸ τὸν ἐπ' ἀριθ. 100 κώδικα, φύλλο 40β τῆς Ἱ. Μονῆς Κουτλουμουσίου. «Οἱ ἠθασμοὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους», Σειρὰ Α': Εἰκονογραφημένα χειρόγραφα, Τόμος Α', («Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν» 1973, σ. 267, 459.

κληρο τὸ ποίημα γιὰ ν' ἀντιληφθεῖ τὴν καθαρότητα πού ἀναδύεται ἀπὸ τίς γραμμές του κατὰ τὴ συνάντησή μιᾶς νέας γυναίκας καὶ ἑνὸς σιωπηλοῦ ἀνδρᾶ⁴.

«Κάποτε, ὅταν εἶμιον ἀκόμη στὰ καράδια, ἔνα μεσημέρι τὸν Ἰούλιο, βρέθηκα μόνος σὲ κάποιον νησί, σακάτης μέσα στὸν ἥλιο. Ἕνα καλὸ μελτέμι μοῦ ἔφερεν στοργικούς στοχασμούς, ὅταν ἤρθαν καὶ κάθισαν λίγο παρὰ πέρα, μιὰ νέα γυναίκα... κι ἕνας σιωπηλὸς ἀντρας πού μιὰ ὀργιὰ μακριὰ της, τὴν κοίταζε στὰ μάτια. Μιλοῦσαν μιὰ γλῶσσα πού δὲν καταλάβαινα. Τὸν ἐφώναζε Τζίμι. Τὰ λόγια τους ὅμως δὲν εἶχαν κανένα θάρρος καὶ οἱ ματιές τους σφιχτασμένες καὶ ἀκίνητες ἄφηναν τὰ μάτια τους τυφλά. Τὸς συλλογίζομαι πάντα γιατί εἶναι οἱ μόνου ἀνθρωποὶ, πού εἶδα στὴ ζωὴ μου νὰ μὴν ἔχουν τὸ ἀρπαχτικό ἢ τὸ κυνηγημένο ὕφος πού γνώρισα σ' ὅλους τοὺς ἄλλους. Τὸ ὕφος ἐκεῖνο πού τοὺς κάνει ν' ἀνήκουν στὸ κοπάδι τῶν λύκων ἢ στὸ κοπάδι τῶν ἀρνιῶν. Τὸς συναπάντησα πάλι τὴν ἴδια μέρα σ' ἕνα ἀπὸ τὰ νησιώτικα κλησάκια πού βρίσκεται κανεὶς ὅπως παραπατᾶ καὶ τὰ χάνει μόλις θγεῖ. Κρατοῦσαν πάντα τὴν ἴδια ἀπόσταση κι ἔπειτα πλησίασαν καὶ φιληθήκανε. Ἡ γυναίκα ἔγινε μιὰ θαμπὴ εἰκόνα καὶ χάθηκε, μικρὴ καθὼς εἶταν. Ρωτιόμιον ἂν ἤξεραν πῶς εἶχαν θγεῖ ἀπὸ τὰ δίχτυα τοῦ κόσμου...».

Κ. Παρθένη (1878-1967): Τὸ ἐκκλησιδάκι πού ἔμοιαζε μὲ λογιισμό κρυφὸ.

⁴Ελευθερουδάκη «Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν», τόμος δέκατος (1930), ἔνθετο φύλλο πινάκων, ὄψη Β', πίνακας ἀρ. 5, ἔναντι σ. 489.

Ἡ «σωφροσύνη» πού ἀντανανκλάται στὶς ματιές τους μᾶς θυμίζει μιὰν ἄλλη συνάντηση, ἐκεῖνη τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῆς Ἀσουνέθ μπροστὰ στὸ σπίτι της⁵.

Ἡ «συνειρμική» σκέψη τοῦ ἀρθρογράφου ὀδηγεῖ τὰ βήματα ὄλων μας πρὸς τὸ «ἐκκλησιδάκι πού ἔμοιαζε μὲ λογιισμό κρυφὸ» τοῦ Κ. Παρθένη, μιᾶς καὶ τὸ σεφερικὸ κείμενο μιλάει γιὰ συναπάντημα σ' ἕνα νησιώτικο κλησάκι. Ἐκεῖ, μποροῦμε νὰ προσευχηθοῦμε καὶ νὰ εὐχηθοῦμε στοὺς ἀναγνώστες μας χαρούμενες καλοκαιρινὲς διακοπές.

1. Βλ. τὰ τεύχη Ἀπριλίου, 1 καὶ 15 Μαΐου 1985, σ. 96-99, 120-122, 136-138 τοῦ «Ἐφημερίου».

2. Πρόκειται γιὰ τὸν πίνακα 101 ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Κ. Καλοκέρη, Ἡ Θεοτόκος εἰς τὴν εἰκονογραφίαν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, Θεσσαλονίκη, Πατριαρχικὸν Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, 1972.

3. Ἀξίζει πραγματικὰ τὸν κόπο ὅλοι οἱ κληρικοὶ μας νὰ μελετήσουν καὶ νὰ συστήσουν στοὺς ἄλλους τὴν «ἀδομαρτυρία» τῆς Καθηγήτριας τῆς Φιλοσοφίας στὸ Λένινγκραντ Τατιάνας Γκορίτσεβα, Π ῶ ς β ρ ῆ κ α τ ὸ θ ε ὸ σ τ ῆ Σ ο β ι ε τ ι κ ῆ Ἐ ν ω σ η, στὶς Ἐκδ. τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας», Ἀθήνα 1984. Ἡ γλαφυρὴ μετάφραση στὰ ἑλληνικὰ ὀφείλεται στὸν Ἐπ. Καθηγητὴ π. Γεώργιο Μεταλληνό. Τὸ ἀπόσπασμα πρὸέρχεται ἀπὸ τίς σ. 60-61. Μιὰ ἀξιόλογη συνέντευξη ἔδωσε ἡ συγγραφέας στὸ ἑβδομαδιαῖο περ. «La pensée russe» (Παρίσι), πού ἀναδημοσίευσε τὸ SOP (Service Orthodoxe de Presse) στὸ τεύχος τοῦ Μαΐου 1985, σ. 9-15). Σύντομη παρουσίαση τῆς Τ. Γκορίτσεβα ἔκανε καὶ ὁ Καθηγητὴς Δ. Σαβράνης, Ἡ «δεύτερη γέννηση» μιᾶς ἄθειας, στὸ τεύχος τῆς 1 Ἰουνίου 1985, σ. 150 τοῦ «Ἐφημερίου».

4. Γεώργιος Σεφέρης, Π ο ι ῆ μ α τ α, Ἀθήνα, «Ἰκαρος», 31961. Ὀλόκληρο τὸ ποίημα ἐλ. στὶς σ. 124-131' τὸ στίχο πού χρησιμοποιήσαμε στὴν ἀρχὴ καὶ τὸ ἀπόσπασμα πού παραθέτουμε ἐλ. στὶς σ. 130-131.

5. Περισσότερα γιὰ τὴν ἔννοια τῆς σωφροσύνης μέσα στὸ γάμο ἐλ. στὸ τεύχος τῆς 15 Μαΐου 1985, σ. 138.

ΟΙ «ΝΕΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ» ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΒΟΥΛΗ*

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλος., Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ἄς πάρουμε γιὰ παράδειγμα δυὸ νέα παιδιὰ ποὺ ἔπεσαν θύματα ὁποιασδήποτε τέτοιας αἰρέσεως καὶ πουλοῦν στοὺς δρόμους ἔντυπα.

Ὅταν τοὺς πῆτε: Εἶσθε θύματα, σὰς ἐκμεταλλεύονται, ἀπαντοῦν: προσευχόμαστε γιὰ σὰς, νὰ σώσετε τὴν ψυχὴ σας. Φεύγουν τότε ὁμαδικὰ ἐγκαταλείποντες γρήγορα τὸ μέρος καταφεύγουν σὲ ἕνα ὄχημα γιὰ νὰ συγκεντρωθοῦν στὴν προσευχὴ τους, ὅπως λένε, καὶ ξαναγαίγουν ἀργότερα πῶς ἐνισχυμένοι.

Ἄς πάρουμε ἄλλο παράδειγμα ἀπὸ τὴν πράξι. Μιὰ κοπέλα ἀπὸ τὴν αἵρεσι τοῦ Μοῦν εἶπε:

Μὲ δέχθηκα θερμά. Ὅμως γρήγορα ἄρχισα νὰ κατέχομαι ἀπὸ αἰσθημα ἐνοχῆς καὶ νὰ πιστεύω πὼς μόνο μὲ τὴ δική τους Βίβλο θὰ σωθῶ (δηλαδὴ μὲ τὶς «θεϊκῆς Ἀρχῆς» τοῦ Μοῦν).

Σὲ ὀρισμένες συνεδριάσεις ἀποκοιμήθηκα κρατοῦσαν πάνω ἀπὸ 3 ὥρες. Ευτυχοῦσα μ' ἕνα συναίσθημα δυστυχίας. Πέρασα 3 Σαββατοκύριακα ἐκεῖ καὶ δὲν μπόρεσα νὰ ἐξηγήσω τὴ συμπεριφορὰ μου. Μὲ πῆξαν νὰ φθάσω στὴν τελειότητα κάνοντας θυσίες: νὰ ἐγκαταλείψω τὸ σύζυγο καὶ τὰ παιδιὰ μου καὶ νὰ δωρίσω τὰ ὑλικά μου ὑπάρχοντα στὴν αἵρεσι.

Μετὰ τὸ τρίτο Σαββατοκύριακο ἤμουν ἔτοιμη γιὰ κάθε θυσία. Δὲν ξέρω πὼς ἔφθασα στὸ σημεῖο αὐτό· ἔχω κενὰ μνήμη. Ἐπρεπε νὰ ὑποταχθῶ στὸν ἀρχηγό, νὰ ὑποταχθῶ στὴ νηστεία, στὴν ἔλλειψι ὕπνου, σὲ ὅ,τι μοῦ ὑπέβαλαν.

Ἐφυγα χάρις σὲ εὐτυχεῖς συμπτώσεις, μὰ χρειάσθηκα δύο χρόνια γιὰ νὰ μὴ ἀναρωτιέμαι γιὰ κάθε πράξι μου ἂν εἶναι καλὴ ἢ κακὴ, νὰ μὴ ἔχω τύψεις.

Ὁ κ. Morin στὴν ἔρευνά του σημειώνει πὼς ἡ συνείδησι ἐλέγχει τὶς ἀντιδράσεις μας. Ἄν ὅμως ἐλέγξουμε ἡμεῖς τὴ συνείδησι, μποροῦμε νὰ ἐπιβάλλουμε στὸν ὑπνωτισζόμενο πράγματα παράλογα: Νὰ πριονίσῃ ἀνύπαρκτο δένδρο, νὰ καθαρίσῃ ἀνύπαρκτο φρούτο, νὰ αἰσθανθῇ κάψιμο, . . . νὰ δῇ τὸ κεφάλι του κομμένο!

Ὅλα αὐτὰ ἀποδεικνύουν πὼς τὸ πρόβλημα τῶν αἰρέσεων δὲν εἶναι πρόβλημα θρησκευτικό. Εἶναι κυρίως κοινωνικὸ καὶ πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ πρὸ παντὸς νομικά, ὥστε νὰ προστατευθοῦν τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα τοῦ ἀτόμου ἀπὸ τοὺς ἀδίστακτους ἐκμεταλλευτῆς τῶν κενῶν ποὺ παρουσιάζει ἡ νομοθεσία μας καὶ οἱ ὁποῖοι θυμοῦνται τὰ «ἀνθρώπινα δικαιώματα» καὶ τὶς «προσωπικῆς ἐλευθερίας» μόνο ὅταν προσπαθοῦν νὰ ἐξου-

θεγώσουν ἀνθρώπους ποὺ θὰ τολμήσουν νὰ ἐμποδίσουν τὰ ἄνομα σχέδιά τους.

Ἡ Ἐκκλησία μπορεῖ δέβαια νὰ βοηθήσῃ ἀποτελεσματικὰ στὰ θέματα αὐτά, ὅμως ὄχι τόσο θεραπευτικὰ, ὅσο προληπτικὰ. Ὅμως γιὰ νὰ γίνῃ αὐτό, πρέπει οἱ ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας νὰ κατανοήσουν τὸν κίνδυνο καὶ τὶς τρομερῆς ἐπιπτώσεις τῆς ὑδξημένης δραστηριότητος τῶν συγχρόνων ὀλοκληρωτικῆς φύσεως αἰρέσεων καὶ νὰ δώσουν στὰ θέματα αὐτὰ τὴν προτεραιότητα ποὺ τοὺς ἀνήκει.

Εἶναι δέβαια φυσικὸ ἢ Ἐκκλησία νὰ ἐνδιαφερῆ γιὰ σύγχρονα κοινωνικὰ προβλήματα, ὅπως εἶναι ἐπὶ παραδειγματι οἱ ναρκομανεῖς, ἀλλὰ θὰ ταίριαζε πῶς πολὺ στὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, ἂν στὸ ἔργο τῆς ἔθετε τέτοιες προτεραιότητες, ὥστε νὰ προλαμβάνωνται αὐτὰ τὰ προβλήματα.

Συνεπῶς οἱ ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας ποὺ θὰ καλλιέργησουν τυχὸν τὴν ἀποψι πὼς τὰ θέματα τῶν αἰρέσεων καὶ ἡ ἀντιμετώπισί των δὲν ἐπιπίπτουν στὸ καθαρῶς κοινωνικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας γίνονται συνυπεύθυνοι στὸ ἔγκλημα ποὺ διαπράττεται σήμερα ἀπὸ τὶς αἰρέσεις σὲ δάρος τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος.

II'

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ
ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ

Ὅσοι μελετοῦν συστηματικὰ τὶς συνέπειες τῶν συγχρόνων αἰρέσεων στὴν προσωπικὴ ζωὴ τῶν θυμάτων συμφωνοῦν στὸ ὅτι πρέπει νὰ ληφθοῦν ὅλα τὰ ἀπαραίτητα μέτρα, ὥστε νὰ ἐφαρμόζεται αὐστηρὰ ἡ κειμένη νομοθεσία, ἢ ὁποῖα θὰ μπορούσε νὰ περιορίσῃ τὶς πειρανομίες ποὺ διαπράττονται σὲ δάρος τῶν θυμάτων.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὴν αὐστηρὰ ἐφαρμογὴ τῶν νόμων ποὺ ἤδη ὑπάρχουν προτείνεται καὶ ἡ ψήφισις νέων νόμων, οἱ ὁποῖοι θὰ μπορούσαν νὰ καλύψουν τὰ κενὰ ποὺ ὑπάρχουν καὶ νὰ φράξουν τὸ δρόμο γιὰ πολλῆς δραστηριότητες τῶν ομάδων αὐτῶν.

Ὁ Commandant Morin στὸ βιβλίον του Sectarius προτείνει τὴν τροποποίησι τῶν ἀρθρων 488-490 τοῦ γαλλικοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, τὰ ὁποῖα προσδιορίζουν πὼς ὅταν ἕνας ἐγγλιξ (δηλαδὴ ἄνω τῶν 18 ἐτῶν) ὑποστῇ ἀλλοίωσι τῶν σωματικῶν ἢ πνευματικῶν ἐκνοτητων του, δίδεται εἰς αὐτὸν σύμφωνα μὲ τὸν νόμο κηδεμόνας.

Ὅμως ἐδῶ δὲν γίνεται δυστυχῶς μνεῖα γιὰ τὶς διαγο-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σ. 187 τοῦ ὑπ' ἀρ. 12 τεύχους.

ητικές ικανότητες που αλλοιώνονται με ψυχολογικό προγραμματισμό, ώστε και στην περίπτωση αυτή να θεωρηθεί το θύμα σαν ανίκανος ενήλικας. Έτσι προτείνεται τροποποίηση στο άρθρο 490' να αναθεωρηθούν δηλαδή οι αιτίες που προκαλούν αλλοίωση των διανοητικών ικανοτήτων ή να προστεθούν σ' αυτές εκείνες οι αιτίες που προέρχονται από τον ψυχολογικό προγραμματισμό.

Όμως για να φέρη το μέτρο αυτό αποτελέσματα στην δικαστική πράξη, πρέπει οι δικαστές να λάβουν βοήθεια από ειδικούς ή τουλάχιστον να έχουν κάποια καλή ενημέρωση σχετικά με τις πρακτικές των άκρατων αίρέσεων.

Κατά την άποψη του κ. Morin ο δικαστής σε μια δίκη παιδιού, που άρπάχθηκε από μια αίρεση και ακολουθήσε μήνυση των γονέων, θα μπορούσε επί παραδείγματι να ενεργήσει ως εξής:

α) Να ακούση τη μαρτυρία των γονέων του παιδιού και κάθε πρόσωπο του οποίου ή μαρτυρία θεωρείται χρήσιμη ή επιβεβαιώνει τη γνώμη τους πάνω στην κατάσταση του παιδιού και το μέλλον του. Να ακούση επίσης και τη μαρτυρία του παιδιού, γνωρίζοντας όμως ότι το παιδί ίσως να βρίσκεται κάτω από πνευματικό έλεγχο.

β) Κατόπιν προχωρεί σε μελέτη της προσωπικότητας του παιδιού με τρεις τρόπους: 1) με μια κοινωνική έρευνα (φίλων, γνωστών κ.λπ.), 2) με ιατρικές ψυχιατρικές και ψυχολογικές εξετάσεις και, 3) με παρατήρηση της συμπεριφοράς του.

γ) Κατά τη διάρκεια της έρευνας μπορεί με διαταγή προσωρινής κρατήσεως να τεθεί το θύμα σ' ένα ίδρυμα κατάλληλο, ώστε να ακολουθήσει μια «κούρα» με διαταγή απαγορεύσεως κάθε επικοινωνίας με την αίρεση.

δ) Να υποδείξει νομικό σύμβουλο αν οι γονείς δεν έχουν ή να γίνη αυτό αυτεπάγγελτα.

ε) Σε κάθε στιγμή μπορεί να αλλάξει ή να προσαρμόση τα μέτρα που πήρε, αυτεπάγγελτα ή με αίτηση των γονέων ή του εισαγγελέως πρωτοδικών, με αίτηση του γιατρού που είναι υπεύθυνος για τη θεραπεία του θύματος.

στ) Στο τέλος της έρευνας ή δικογραφία αποστέλλεται στον εισαγγελέα που δίνει τη γνώμη του σε 15 ημέρες.

ζ) Μετά τη θεραπεία καλεί το θύμα και τους γονείς του για να τους ξανακούση· αυτοί μπορούν στη συνέχεια να είναι πολιτική άγωγή.

Ποιά άλλα μέτρα προτείνονται από τον κ. Morin, ώστε να ανακουφισθούν οι οικογένειες που υποφέρουν και απελπίζονται επειδή δεν μπορούν να σώσουν τα παιδιά τους; Οι προτάσεις αυτές συνοψίζονται στα εξής:

1) Να ιδρυθή ειδική αστυνομία των οργανώσεων. Η Γαλλία αριθμεί περίπου 300.000 οργανώσεις μη κερδοσκοπικές που βασίζονται σε ένα νόμο του 1901. Πόσες όμως από αυτές λειτουργούν σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία;

Κάθε οργάνωση οφείλει να συγκεντρώνει όλα τα μέλη της τουλάχιστον μια φορά το χρόνο. Στη διάρκεια αυτής της συνελεύσεως πρέπει να δίδονται για

ανάγνωσι στα μέλη οι λογαριασμοί. Οι ταμίες παρουσιάζουν την άναφορά τους κι δλόκληρη ή συνέλευσι λαμβάνει γνώσι. Αν οι διαδικασίες αυτές δεν τηρηθούν ή αλλοιωθούν, τότε γίνεται σοβαρά παράβασι. Είναι απαραίτητο από το νόμο να πη το «καλώς έχει» όλη ή συνέλευσι. Τίθενται όμως τα έρωτήματα:

α) Ποιά οργάνωσι τηρεί τη διαδικασία αυτή;

β) Ποιός σκέπτεται να δώση αντίγραφα εισπράξεων λογαριασμών στις τοπικές οργανώσεις;

γ) Ποιός υπεύθυνος σκέπτεται πραγματικά να μνηση όλα τα μέλη στην ενεργό ζωή της οργανώσεως; Τις περισσότερες φορές αρκούνται στο να ζητούν τη συνδρομή τους.

Αν λοιπόν ελέγχονται όλες οι πηγές, οι οικονομικές, όρισμένων οργανώσεων, το αποτέλεσμα θα ήταν για πολλούς μια έκπληξι.

2) Να ξαναελεγχθούν τα κείμενα τα σχετικά με τις δωρεές που οι κληρονόμοι έχουν μόνο την επικαρπία, ενώ ή ίδια ή δωρεά παραμένει στην κυριότητα του δωρητού όσο ζει. Έτσι, αν το θύμα βγη από την αίρεση, θα έχη τα μέσα να ζήση.

3) Να έσυγχρονισθούν τα μέτρα τα νομοθετικά σχετικά με τους πλανόδιους έμπορους και να μη δίνονται άδειες παρά μόνον σ' επαγγελματίες. Οι εξαιρέσεις να γίνονται μόνον για οργανισμούς φιλανθρωπικούς αναγνωρισμένης δημοσίας ωφελείας.

4) Να έσυγχρονισθή ή νομοθεσία πάνω στα παρα-ιατρικά επαγγέλματα (ψυχαναλυτές - φυσιολόγοι κτλ.) κατά τρόπο που να μνη έπιτρέπεται ή εξάσκησης του επαγγέλματος παρά μόνον στους καταλλήλους ανθρώπους που δεσμεύονται από ένα κώδικα δεοντολογίας. Έτσι θα υπάρχη για τους ανθρώπους μια ήθική έγγυησι και θα φύγουν από τη μέση οι άπατεώνες που έξασκούν το επάγγελμα, χρησιμοποιώντας τεχνικές για ν' αποκτήσουν προσωπικά όφελη.

5) Σε περίπτωση καταδίκης για άπάτη στη φιλανθρωπία οι υπεύθυνοι θα έπρεπε να αντιμετωπίζουν πολύ αυστηρές ποινές, ώστε αυτό να τους αποτρέψη από την άπάτη κι όχι να το θεωρήσουν σαν άπλο άτυχές γεγονός που θα καταχωρηθή στα «κέρδη και ζημιές».

6) Τέλος είναι βασικό να δημιουργηθούν οι νομικές βάσεις που θα έπιτρέπουν την καταδίκη όρισμένων πραγμάτων, όπως του ψυχικού καταναγκασμού, του πνευματικού έλέγχου κτλ. Άλλιώς ποτέ δεν θα υπάρξη ικανοποιητική άμυνα για την οικογένεια. Αυτό το κενό πρέπει να καλυφθή με όλα τα νόμιμα μέσα.

ΙΔ'

ΕΝΟΙ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΕΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΟΥΝ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΟΙΝΟ

Στις 8.9.1984 στην Αρχιεπισκοπή Αθηνών έγινε συνέλευξι Τύπου στα πλαίσια της «Διεθνούς Συναντήσεως Συλλόγων Πρωτοβουλίας Γονέων» (Πύργος - Αθήνα 1984), στην όποια έλαβε μέρος το προεδρείο και

τά μέλη της Έπιτροπής της Συναγήςσεως. Παραθέ-
τουμε τὰ βασικά σημεία από αυτή τή συνέντευξι, στην
όποια είχα τήν τιμή νά προσδρεύσω και νά παρουσιά-
σω τούς φιλοξενομένους μας στούς Έλληνες δημοσιο-
γράφους.

Έρωτησι: Είπατε πώς οί Κρίσινα μπορούν νά
έξελιχθούν σέ τρομοκρατική όργάνωσι; πού τó στηρί-
ζετε;

Γκέρτ Μάγιερ: Ό ίδιος ό Πραπουάτα
είπε, ό μαθητής πρέπει νά ακολουθήση τó δάσκαλο στο
θάνατο και δέν επιτρέπεται νά επιζήση του δασκά-
λου. Στο σημείο αυτό τó πλέον επικίνδυνο είναι πώς
αυτές οί αναλύσεις προέρχονται από τήν άγάλυσι στο
θέμα τής καύσεως τών χηρών. Χρησιμοποιεί τήν καύσι
τών χηρών για τήν άπόλυτη ύποταγή στον γκουρού.

Μέλη πού έφυγαν και άλλοι όπαδοί, πού βρίσκον-
ται μέσα στην κίνησι αυτή, βεβαίωσαν πώς με έντολη
του γκουρού θά σκότωναν και τούς γονείς των. Μετα-
ξύ γονέως και παιδιού ύφίσταται πάντοτε ένας σύνδε-
σμος. Έάν είναι έτοιμοι νά σκοτώσουν τούς γονείς
τους, τότε δέν θά δισταζαν νά σκοτώσουν και κάθε
άλλον. Διδάσκουν στα μικρά παιδιά, πώς έάν μεγα-

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΑΠΟΡΙΕΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τήν σελίδα 198)

λειτουργίας τής Κυριακής τών Μυροφόρων. Η Κυ-
ριακή του Πάσχα πάλι μένει έκτός του άριθμού. Η
ανάγνωσις, έξ άλλου, ευαγγελίου κατά τήν ακολουθία
τής αναστάσεως είναι κάτι τó νεώτερο. Και έδω άρχή
είναι ή Κυριακή τών Έγκαινίων, ή Κυριακή δηλαδή
του Θωμά.

Οί συντάκτες τών Κανονίων, στην προσπάθειά
τους νά προϋπολογίσουν τήν διαδοχή τών έωθινών,
τά συνέδεσαν με τούς ήχους, τά περικείμενα τών άπο-
στόλων και τίς άποστολικές περικοπές, τίς όποίες
έτσι άποδέσμευσαν από τή συζυγία τους με τίς ώρι-
σμένες ευαγγελικές περικοπές, καθώρισαν έσφαλμένα
τή διαδοχή τών περικοπών και παρέσυραν στα σφάλ-
ματα αυτά τή λειτουργική μας πράξι και τίς έντυπες
έκδόσεις μέχρι σήμερα.

Και για νά κλείσουμε τή μακροτάτη αυτή άπάν-
τησι δέν βρίσκουμε πιό κατάλληλο επίλογο από τó νά
έπαναλάβουμε τίς άκροτελεύτιες φράσεις του κ. Γ.
Μπεκατώρου στον πρόλογο τής «Τάξεως» του
έτους 1956, σελ. 10-11: «Υποβάλλομεν εύλαβώς τήν
εύχην προς τήν Διοικοῦσαν Έκκλησίαν και δη τήν
Διοίκησιν τής Μητρος τοιαύτης, όπως προβή εις τήν
μετ' έμπιστοσύνης αναθεώρησιν του Έυαγγελιστα-
ρίου. Και τούτο, διότι είμεθα πεπεισμένοι, ότι δια μιās
σοβαρās εργασίας δύναται νά προσέλθη τó τόν χρόνον
τής αναγνώσεως τών Έυαγγελίων και Άποστόλων
καθορίζον Έυαγγελιστάριον, άπηλλαγμένον όχι μόνον
τών έν αυτώ άσυμφωνιών, αλλά και ένηρμουνισμένον
προς τās διατάξεις του Τυπικού και τās όρθās τοι-
αύτας τής αρχαίας τάξεως. Τοιουτοτρόπως θά επι-
κρατήση και εις τó σημείον αυτό τής θείας λατρείας ή
έμπρέπουσα τάξις».

λώσουν, νά ρωτήσουν τούς ανθρώπους έάν θέλουν νά
πάνε στον Κρίσινα. Και έάν δέν τó θέλουν αυτό, πρέπει
νά τούς σκοτώσουν' τότε θά πάνε άμέσως στον Κρίσινα!

Έρωτησι: Πώς βλέπετε τήν ποιμαντική έρ-
γασία σχετικά με τίς αίρέσεις, μπορεί κανείς νά κατα-
φύγη και σέ δικαστικά μέσα;

Φ. Χάακ: Μία περιοχή πού πρέπει νά ληφθή
ύπόψιν είναι ή κοινωνική. Η κοινωνία μας έχει τούς
κανόνες της, πού πρέπει νά τηρούν όλα τά μέλη. Ό-
ποιος θέλει: νά αναποδογυρίση αυτούς τούς κανόνες και
νά εισαγάγη νέους κανόνες, τότε ύπάρχει κίνδυνος νά
άντιμετωπίση τήν κοινωνία σέ δικαστικό επίπεδο.

Ό δρόμος τής ποιμαντικής είναι διαφορετικός. Εί-
ναι πάντοτε άνοικτός, έάν κάποιος τόν επιθυμή, δέν
μπορεί νά επιβληθή δια τής βίας. Από τήν πείρα μου,
από τó έτος 1969, ό δρόμος αυτός γίνεται μερικές φο-
ρές δεκτός από τά μέλη τών ομάδων αυτών, αλλά πολύ
σπάνια. Ως επί τó πλείστον είναι οί οικογένειες εκεί-
νες πού ζητούν ποιμαντική βοήθεια.

Σέ μās ύπάρχει ή έλευθερία τής θρησκείας και αυ-
τό είναι καλό. Σ' αυτή τήν έλευθερία άνήκει και τó
νά μπορεί κανείς νά άρνηθή νά ακολουθήση ένα δρό-
μο πού του ύποδεικνύεται. Η πνευματική άντιπαρά-
θεσι είναι ένας άλλος δρόμος.

π. Άλεξίζόπουλος: Σέ ό,τι άφορā τήν
ποιμαντική τής Αρχιεπισκοπής, στα πλαίσια τής έντο-
λής πού έλαβα από τόν Μακαριώτατο, μπορώ νά πώ
πώς τó φαινόμενο τών νέων αίρέσεων δέν έκλαμβάνα-
ται ως καθαρά θρησκευτική ύπόθεσι. Σάν ποιμένες του
όρθοδόξου λαου έχομε τήν άποστολή νά περιλάβομε
στην ποιμαντική μας φροντίδα τόν όλον άνθρωπο, νά
συμβάλλομε στη λύσι όλων τών προβλημάτων του.

Έχομε έδω ένα σημείο βασικό' πρόκειται για τó
νόημα τής ζωής. Μέσα από τήν παράδοσί μας, από τήν
ύπαρξι μας, πρέπει νά βοηθήσουμε τούς νέους άνθρώ-
πους νά βρουν τó νόημα τής ζωής τους.

Όπως είπε και ό κ. Χάακ, δέν μπορούμε νά επι-
βάλομε τίποτε σέ κανένα. Όμως μένομε άνοικτοί για
τόν καθένα και πρέπει νά δώσουμε μαρτυρία για τó
θησαυρό, τόν όποιο πιστεύομε πώς κατέχομε, δηλα-
δή τήν άπάντησι τής όρθοδόξου πίστεως μας στο έρώ-
τημα: ποιό είναι τó νόημα τής ζωής.

Άπό τó άλλο μέρος οί άκραίτες «αίρέσεις» δημιουρ-
γούν μεγάλα προβλήματα: προσωπικά, οικογενειακά,
κοινωνικά, άκόμη και πολιτικά - εθνικά. Άρμόδιοι πα-
ράγοντες ξένων κυβερνήσεων δέν χαρακτηρίζουν τά
προβλήματα αυτά καθαρά θρησκευτικά.

Μετά μερικές έβδομάδες πραγματοποιείται στη Βόν-
νη τής Γερμανίας με τήν οικονομική ένίσχυσι του Όμο-
σπονδιακού Υπουργείου Νεότητος, Οικογενείας και Υ-
γείας διεθνές συνέδριο, όπου γίνεται λόγος όχι για
νέες θρησκείες ή αίρέσεις, αλλά για «καταλυτικές λα-
τρείες», όρος πού χρησιμοποιήθηκε πρώτα στην Άμε-
ρική. Άν ένας νέος άνθρωπος μεταβληθή σέ φυτό, δέν
επιτρέπεται νά μιλάμε για άθρησκευτικό πρόβλημα!

(Συνεχίζεται)

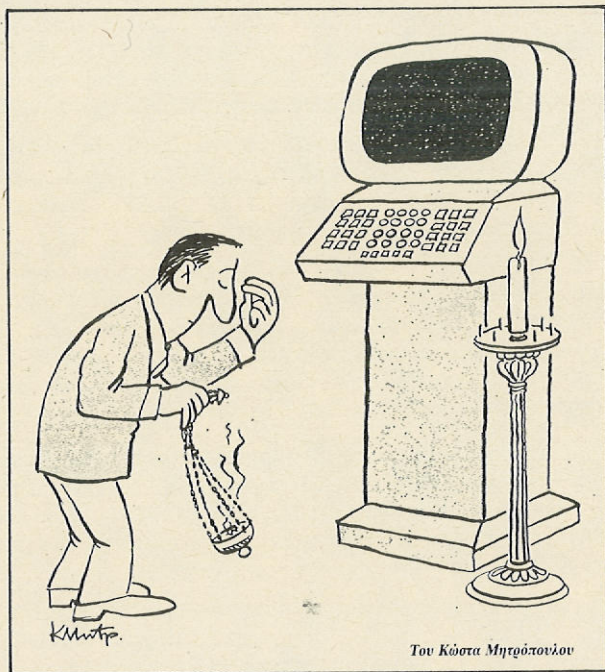
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ*

Τοῦ κ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΕΡΟΥΣΗ

Καίριο είναι καίριο πού τόνοισε ὁ κ. Γιάννης Μαρῖνος σέ συνέντευξή του πρὸς τὴν κ. Μ. Ραζάν στὸ Ραδιόφωνο τῆς ΕΡΤ 1, στίς 2.12.1984: «Δίνουμε, εἶπε, τρομερὴ ἔμφαση στὴν παρουσίαση τοῦ ἄλφα ἢ δῆτα κόμματος καὶ ἀγνοοῦμε τὸν πολίτη... Τὸ δῆρος ρίχνεται δλόκληρο στὰ κομματικά καὶ δὲν ἀκούγονται καθόλου τὰ καθημερινὰ προβλήματα τοῦ κόσμου».

Μιλᾶμε ἀκόμα γιὰ τὴν ἴδια τὴν ὑπαρξὴ καὶ ἐξυπηρέτηση τοῦ λαοῦ ὡς παρελθόν, παρὸν καὶ μέλλον. Ὡς μιᾶς γεωγραφικῆς καὶ ἱστορικῆς πραγματικότητας, πού ἐντοπίζει καὶ διαγράφει τὴν ἀναπνοὴ καὶ τὴ μορφή τοῦ Ἔθνους. Πού προσφέρει συντεταγμένες ζωῆς, συμπεριφορᾶς, καθημερινῶν στόχων καὶ αὐτοσυνειδησίας.

«Ἡ Τηλεόραση δὲν εἶναι «φασιστικὴ» ἀπὸ τὴ φύση της. Οὐτὲ θὰ μπορούσε νὰ μετατραπεῖ σὲ τέτοια ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση. Κινδυνεύει, ὡστόσο, νὰ χάσει τὸν ἐνημερωτικὸ καὶ διαπαιδαγωγικὸ της ρόλο, ἂν ἀντίπαλο: καὶ ὑποστηρικτὲς της δὲν ἀλλάξουν, προηγουμένως, τοὺς δίκους τοὺς ρόλους, ἀπέναντί της...» (Καθημερινή, 2—3.12.84).

Ἔμεις θὰ λέγαμε συγκεκριμένα κ. ἀνένδοτα: «ἂν ἀντίπαλο: καὶ ὑποστηρικτὲς της» δὲν ἀποδεχτοῦν τὸν ἐθνικὸ καὶ ἀποκλειστικὸ λαϊκὸ προσορισμὸ τῆς Τηλεόρασης.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 191 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 12 τεύχους.

Ἄν ἡ κρατικὴ-ἐθνικὴ ἐξουσία δὲν συνειδητοποιήσει, καθὼς καὶ ἡ ἰντελιγκέντσια τοῦ τόπου, ὅτι πρέπει νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴν δλέθρια ἀντίληψη τοῦ τσιφλικιοῦ καὶ νὰ δεχτοῦμε ὅτι κάθε τι πού εἶναι ἐθνικὸ εἶναι καὶ ἀληθινό.

Σ' αὐτὴ τὴ στάση θέβαια δὲν ὑπάρχει: ἔχνος ἰδεολογικῆς καὶ φυλετικῆς μισαλλοδοξίας. Μὰ μονάχα τὸ αἴτημα καὶ ἡ πρόκληση γιὰ ξεκαθάρες, καθοδηγητικὲς ἐννοίες καὶ θέσεις. Γιατὶ κατεξοχὴν τὸ Ραδιόφωνο καὶ ἡ Τηλεόραση ὀφείλουν νὰ βοηθήσουν τὸν πολίτη μὲ σαφήνεια καὶ ἐντιμότητα ἐθνικὴ στὸ νὰ βρῆκε: τὸ σίγμα του. Στὸ νὰ μπορεῖ νὰ προσδιορίζεται. Στὸ ἦθος του. Στὸν κοινωνικὸ, ἱστορικὸ, θρησκευτικὸ καὶ πνευματικὸ προσανατολισμὸ του, ὅπως καταστατικά πιά καθορίζεται ἀπὸ τίς πηγές τοῦ Ρήγα, τοῦ Μακρυγιάννη, τοῦ Ἰωάνη Δραγοῦμη, τοῦ Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, τοῦ Σολωμοῦ, τοῦ Παλαμᾶ, τοῦ Κόντογλου, τοῦ Σεφέρη. Ὅλα τ' ἄλλα, συγχά, εἶναι βαρετὰ ὑποπτα. Μικροπολιτικὴ καὶ συμφέροντα.

Σ' αὐτὸ τὸ χῶρο ἀκριδῶς ξεπηδάει: ἡ μεγάλη καὶ καθοριστικὴ πολιτικὴ εὐθύνη. Εἶναι χρέος της, ἂν ὑπάρχει: ἡ τέτοια θέληση καὶ ἡ τέτοια «φιλοσοφία», νὰ προχωρήσει: στὴν ἰκανότητα. Νὰ τοποθετήσει: πινακίδες καὶ δεῖχτες πορείας καὶ νὰ θέσει: τὰ καθορισμένα, ἀσάλευτα πλάσια.

Ὁ ἴδιος ὁ γενικὸς διευθυντὴς τῆς ΕΡΤ 1 κ. Β. Μαθιόπουλος δὴλωσε ὅτι: «Ἐμεῖς δὲν ὑποτιμᾶμε καθόλου τὴ νοημοσύνη τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ. Σ' αὐτὸν μιλάμε καὶ παρουσιάζουμε τὸ καθημερινὸ μας πρόγραμμα. Σ' αὐτὸν ἀισθανόμαστε ὑποχρεωμένοι καὶ γνωρίζουμε τίς ἐκτιμήσεις του, γιὰ τὴν ποιότητα καὶ ἀντικειμενικότητα τῆς ΕΡΤ. Οἱ μόνοι πού μᾶς ἐνδιαφέρουν εἶναι οἱ δικοί του χαρακτηρισμοί, ἀποκλειστικά καὶ μόνο» («Τὰ Νέα», 3.12.84).

Ὡστόσο, κύρια, στὸν πνευματικὸ καὶ ἐκπολιτιστικὸ τομέα ἡ κρατικὴ, ἐπικοινωνιακὴ ἐξουσία ἐκπληρῶνῃ σήμερα σωτὰ τὴν ἀποστολή της;

Ἡ ἀπάντηση ἔρχεται: ἔγκυρη καὶ ἐπίσημη ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Πρωθυπουργό, πού εἶπε: «Φαίνεται: ὅτι ἀκόμη δὲ μάθαμε τὴ χρῆση τῶν τηλεοπτικῶν μέσων».

Ἄλλὰ καὶ σύσσωμο τοῦ Τύπου, τῆς κρατικῆς, τῶν γελοιογράφων, ἐκπροσώπων τοῦ λαοῦ, πού διαμαρτύρονται συνέχεια γιὰ μιὰ Τηλεόραση «μονολιθικὴ», δίχως ποιότητα, κάποτε ριζικὰ ἀντίθετη μὲ τίς ἐπιχώριες, παραδοσιακὲς δομές. Εἶναι μονότονα καὶ βαρετὰ μιμητικὴ ξένων προτύπων καὶ εἰδῶλων, πού ἀλλοιώνουν τὴ φυσιογνωμία μας καὶ μᾶς καθιστοῦν, μέσα ἀπὸ τὸ γυαλί, πολιτιστικὴ «ἀποικία», ὅπως καὶ πάλι: τόνοισε, σὲ ἄλλη περίπτωση ὁ Πρωθυπουργός:

«Ἔνα ἰσοπεδωτικὸ καταναλωτικὸ πρότυπο ἔχει: εἰσβά-

λε: στη χώρα μας. Και ή για τόσα χρόνια έλλειψη αντίστασης στην εισβολή, απειλεί να μās μεταβάλει: σε πολιτιστική άποικία».

Ένω «Τό Βήμα» τής 22.2.84 γράφει, για «καλύτερα προγράμματα και μαζί σεβασμός του πολίτη».

Μά λοιπόν και τελεσίδικα ή Τηλεόραση έχει μπει στη ζωή μας, όφείλουμε, άνιχνεύοντας τους λόγους τής χρόνιας «κακοδαιμονίας» τής, να πούμε άπερίφραστα, ότι στα κρατικά Μέσα επικοινωνίας υπάρχει: μιά βαθειά ιδεολογική άσάφεια και σύγχυση. Έκει όρίσεται: και ό άνθρωπος, πνευματικός άκρωτηριασμός τής.

Κάποια δίχστασία συντελείται πάντοτε, άνάμεσα στην πολιτική εθούνη, και σε κάποιους άλλους, που καλούνται να υλοποιήσουν τά προγράμματα και τίς «κατευθύνσεις».

«Τό πρόβλημα των δύο ΕΡΤ, δέν είναι: οί διευθυντές (δηλ. ή πολιτική εθούνη). Είναι: οί άλλοι» («Καθημερινή», 2.12.84). Έκείνοι που συχνά έκφράζουν και διοχετεύουν προσωπικές, συναισθηματικές παρορμήσεις, άναγορεύουν αυθαίρετα πρότυπα υποκειμενικά, έχουν δικά τους «κριτήρια» και δικές τους «γραμμές» και δραματίζουν καθοριστικό ρόλο στο άποτέλεσμα τό τηλεοπτικό. Αυτοί απλώνουν τήν άσάφεια και τήν σύγχυση σ' όλη τήν έκταση του προγραμματισμού και τής παραγωγής και είναι: ίσως άτμα που δέν έχουν καμιά σχέση με τίς ολοκληρωμένες μορφές ήθικής, πνευματικής και εθνικής επιβολής. Με τό λαϊκό ήθος και τήν άληθινή παιδεία που πρέπει να έκπορεύονται από τά κανάλια.

Αυτή άκριθώς ή σύγχυση και ή άσάφεια ή ιδεολογική, έμφανίζει, με τραγικές συνέπειες, τήν Τηλεόραση όστε να μήν έχει: ίσαμε τώρα:

1. Δικό τής πρόσωπο.
2. Είλικρίνεια και έντιμότητα.
3. Φαντασία, ιδέες και πρωτοτυπία.
4. Άνοιγμα προς τόν άνθρωπο, αγάπη και ουσία ζωής.

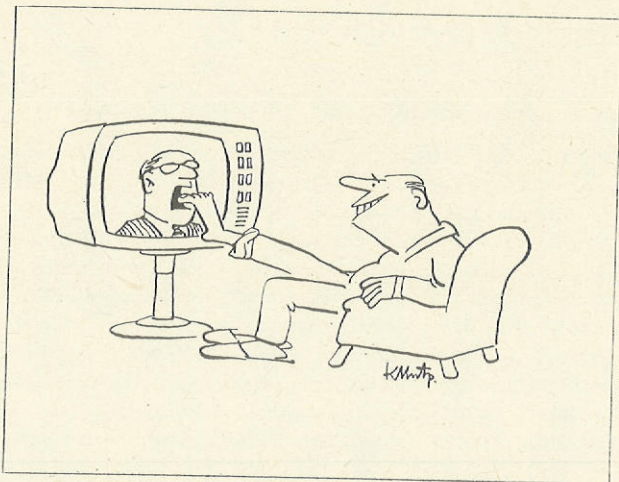
«Κυνηγοί ώραιών εικόνων, λοιπόν, για να κάνουμε, τουλάχιστον, όμορφα όνειρα. Και τήν πνευματική ουσία αυτού του τόπου, άς τήν άναζητήσουμε άλλο» («Καθημερινή» 27.10.1984).

5. Έλληνικό και χριστιάνικό ύφος.
6. Όραμα και διάρκεια στόχων.
7. Μόνιμες, πνευματικές, καθαρές — πάντα όρθόδοξες, έλληνικές — προσοπικές.

Χρόνια τώρα ή Τηλεόραση και λιγότερο τό Ραδιόφωνο ότε που άγγίζούν, ως παιδευτικά στοιχεία, τό Βυζάντιο, τήν Τουρκοκρατία, τό ιδεολογικό και πνευματικό περιεχόμενο του Νεοελληνισμού, τήν Όρθοδοξία, τους καλλιτεχνικούς θησαυρούς του Γένους, τήν πορεία τής Φυλής μας.

«Η κουλτούρα άλώθηκε από άνθρωπους στεγνούς, έγκεφαλικούς, συστηματικούς, έτομους για πολεμική» (Ζάν - Μαρί Ντρέ, Περιοδ. «Διαδάξω», τ. 107, 5.12.84).

Πώς θα διαφυλαχθεί όμως ό λαός, ό άπλός άνθρωπος και τό Έθνος από τήν μελλοντική, ευρωπαϊκή έσοπέδωση του δορυφορικού τρόπου πληροφόρησης και του καλλωδικού θρόγγυου;

Πώς θ' άποκτά καθημερινά ό λαός τήν ένότητά του, τήν αυτοσυνείδησία του και θα άπορρίπτει: κάθε φορά, ό,τι δέν συμβιβάζεται με τό «έχει:» και τό «είναι:» του;

Η ιδεολογική σύγχυση και ή άσάφεια που υπάρχει ή και καλλιεργούνται στα κρατικά Μέσα επικοινωνίας, είναι: πολύ επικίνδυνο πράγμα, καθώς μάλιστα, κρίσιμες ώρες πρέπει να μās κρατούν σε άγρύπνια και νηφαλιότητα.

«Η Τηλεόραση, έλεγε ό Ντέ - Γκώλ, είναι: τό πιο πειστικό Μέσον στην εποχή του εικονολατρικού πολιτισμού μας».

Κι όμως, «... οί προσδευτικοί τηλεοπτικοί μας έγκέφαλοι..., οί «άλλοι», έπεδίωξαν και πέτυχαν τή θαυμαστή ρήξη τηλεθεατή - τηλεφίας...» («Τά Νέα», 26.11.84).

Η Τηλεόραση είναι: Μέσον διδαχής. Κίνητρο για δραματισμούς και αυτογνωσία. Προσανατολισμού εθνικού και πνευματικού. Άγωγής και ήθους. Και προπαντός έλπίδας.

Δέν μπορεί τελικά να έχει: άλλη ιδεολογία θεσμοποιημένη, παρά εκείνη, του έλληνικού λαού και του Συνατάγματος, που βοηθάει: τόν άνθρωπο - Έλληνα - Όρθόδοξο στην ιστορική του δικαίωση, στην ευτυχία του και στην διάρκεια τής άποστολής του. Κι αυτό είναι: έκατό τά έκατό χρέος τής πολιτικής εθούνης.

«Με άλλα λόγια ή Ραδιοφωνία και ή Τηλεόραση είναι: κρατικές. Άνήκουν, δηλαδή, σ' όλόκληρο τόν έλληνικό λαό, ό όποιος τίς συντηρεί...» («Έθνος» 10.12.84). Και θέλει, χωρίς μικρότητες, έγωισμούς, φθόνους, ιδεολογικές παρεμβάσεις και σύγχυση μέσα από τά ηλεκτρονικά κανάλια ν' άναγνωρίζει: τό πρόσωπό του και να σιγουρεύεται για τή διάρκεια του και τήν άποστολή του στον κόσμο.

(Συνεχίζεται)

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Ἐκ τῆς ἀκρογιαλιάς στὴν DISCO.

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ εἶναι περίοδος «ἐξωσχολική». Τὰ παιδιά ἀπέχουν τόσο ἀπὸ τὸ δημόσιο ὅσο καὶ ἀπὸ τὸ κατηχητικὸ σχολεῖο. Γεύονται ξένοιαστα τὶς χαρὲς ποὺ ἀπλόχερα ἢ φύση, σὲ συνάρτηση μὲ τὴν ἀμεριμνησία τους, σκορπᾶ. Ἡ ἐργήγορση σὲ πνευματικὰ θέματα μειώνεται· πολλές φορὲς ἀτονεῖ. Ἀντίθετα, οἱ κίνδυνοι γίνονται πολλοὶ καὶ ποικίλοι. Ἰδιαίτερα στὴ νησιωτικὴ χώρα, ὅπου κάθε μέρα καὶ κάθε νύχτα συγκροτεῖται — μὲ διαφορετικὴν κάθε φορὰ σύνθεση — μουσαϊκὸ ἀνθρώπων καὶ κοσμοθεωριῶν. Οἱ νέοι μας εἶναι εὐάλωτοι. Καὶ οἱ «συνθῆκες» συνηγοροῦν.

Ὁ χρόνος τῶν διακοπῶν εἶναι κι αὐτὸς ἓνα πεδίο δράσεως τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας μας. Μὲ διακριτικὲς παρεμβάσεις μποροῦν ν' ἀνοίξουν ἓνα κεφάλαιο στὴν ποιμαντικὴ τους μέριμνα καὶ νὰ τὸ χαρακτηρίσουν («ποιμαντικὴ τῶν νέων στὴν περίοδο τῶν διακοπῶν»). Σίγουρα τ' ἀποτελέσματα θὰ εἶναι σημαντικά.

Σαράντα χρόνια μετὰ...

ΤΟΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ Μάϊο γιορτάσαμε μὴ μὲν μεγάλη ἐπέτειο. Συμπληρώθηκαν σαράντα χρόνια ἀπό τὸν οἱ λαοὶ μὲ ἀνακούφιση πανηγυρίζον τὸ τέλος τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου. Στὶς 8 Μαΐου 1945 ἄρχισαν νὰ προγῶνον μὲ τοὺς δραματισμοὺς τοὺς τὸ οἰκοδόμημα τῆς εὐτυχίας τους. Ἄνοιγαν μονδιασμένα, ἂν ὄχι ματωμένα, τὰ φτερά στο ζέφυρο ποὺ πῆρε κι ἄπλωσε τὴν ἀπὸ μέρους τοῦ ἄριστουστάτου ΟΗΕ διακήρυξη τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων στὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης. Ἡ ἐλπίδα γέμιζε τὶς ἀναιμικὰς φλέβες τῆς ἀνθρωπότητας, χυμὸς ζωτικῶν.

Πέρασαν ἀπὸ τότε σαράντα ὀλόκληρα χρόνια. Ἄρκετὰ γι' ἀπολογισμό. Ἴσως νὰ μᾶς ἱκανοποιήσει ἀπόλυτα τὸ ἀποτέλεσμα. Πολλὰ τὰ ἐπιτεύγματα. Ἄδιαμφισβήτητα. Ἀλλὰ τόσα ὅμως καὶ ἴσως περισσότερα τὰ πολυποικίλα τραύματα. Τὸ φάσμα τῆς συμφροῦς πλανιέται συνεχῶς σὲ πολλὰ μῆκη καὶ πλάτη τῆς ὑδρογείου. Ὅλοι ἔχουμε ὑποχρέωση νὰ κάνουμε κάτι γιὰ νὰ διαλυθεῖ. Ὅχι μόνο οἱ ἰσχυροί. Κι' ἐμεῖς, ὁ ἀπλὸς λαός. Ἄν σήμερα κλείνει τὸ κεφάλαιο σαράντα χρόνων, ἀνοίγει αὐτόματα καινούργιο, ἄλλον σαράντα. Πέρα γιὰ πέρα ἐκμεταλλεύσιμο.

Δολοφονήθηκαν οἱ αἰῶνες.

ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΤΙΚΗ ραδιοφωνικὴ ἐκπομπὴ ποὺ βγαίνει («ζωντανὴ στὸν ἄερα») μᾶς ἔκανε γνωστὸ ὅτι, οὔτε λίγο οὔτε πολύ, σὲ κάποια ἀπὸ τὶς χώρες τῆς Ἀφρικανικῆς ἡπείρου ἢ Ἀντικῆς μουσικὴ παρά-

δοση («ἐκπαραθυρώθηκε»). Ὁ τρόπος εἶναι ἄξιος νὰ μνημονευτεῖ. Ὑστερ' ἀπὸ ὑψηλὴ ἐντολὴ συγκεντρώνονται κατὰ χιλιάδες μουσικὰ ὄργανα δυτικοῦ τύπου (βιολιά, μπασαβιόλες, σαξόφωνα, κόντρα μπάσο κλπ.). καὶ πυρπολοῦνται σὲ πλατεῖες ἐν μέσῳ... ἀλλαλαγμῶν! Ἔτσι ὡς τώρα ἔχουν καταστραφεῖ μὲ τὸν τρόπο αὐτό, χιλιάδες πολῦτιμα ὄργανα ποὺ ζωντάνεψαν ἔναν Μπάχ, ἔναν Βάγκνερ, ἔναν Μότσαρτ, ἔναν Μπετόβεν.

Ἡ ἀποψὴ μας — δίχως νὰ ἐπιθυμοῦμε νὰ θίξουμε κανένα — εἶναι πὼς κάθε ἀγνωροσμένη Παράδοση πρέπει νὰ εἶναι σεβαστὴ, καθὼς καὶ τὰ μέσα ποὺ τὴν ἐκφορᾶν καὶ τὴν θεραπεύουν. Μὲ τὴν κοινὴ ἐπομένως λογικὴ καταδικάζεται ἡ συγκεκριμένη χειρονομία.

Πέρα ὅμως ἀπὸ τὴν καταδικὴ αὐτὴ, μποροῦμε ἄραγε νὰ ὑποψιαστοῦμε τὸ μήνυμα ποὺ ἐκπέμπει ἡ σκληρὴ αὐτὴ κίνηση; Ὁ κάτοικος τῆς ἀφρικανικῆς χώρας βλέποντας τὰ ξενόφερτα ἦθε μέρα μὲ τὴ μέρα νὰ τὸν ὑποδουλώνουν, ἀντέδρασε σπασμωδικά.

Στὴν Ἑλλάδα ἡ Παράδοση ἔχει μαθουσαῖα ἡλικία. Ἀστυχῶς ὅμως βιάζεται καθημερινά. Σὲ μερικὲς περιπτώσεις μάλιστα δολοφονεῖται ἐν ψυχρῷ. Γιὰ νὰ μὴ φτάσει ὁ παραδοσιακὸς λαός μας κάποια μέρα ν' ἀντιδράσει — δικαιολογημένα ὅπωςδήποτε — σκληρά, τί πρέπει νὰ μεσολαβήσει; Ποιοὶ καὶ πὼς θὰ τὸ φροντίσουν ἄραγε αὐτό;

«Παράτησα τὸ σχολεῖο
καὶ παίρνω ἡρώϊνη».

ΠΕΡΙΠΟΥ δύο χρόνια ἔρχομαι στὴ Βουκουρεστίου. Ὅχι κάθε μέρα. Οἱ γονεῖς μου ἔχουν χορῆματα καὶ μοῦ δίνουν, ἀλλὰ δὲν φτάνουν. Φοβάμαι μήπως καταλάβουν τίποτα. Παίρνω ἡρώϊνη. Τὸ σχολεῖο τὸ παράτησα. Δὲν μποροῦσα νὰ συνεχίσω, κανονικὰ φέτος θὰ τελειώνα. Ἔξερεις τὸ ἔργο («Χριστιαν Φ.»), κάπως ἔτσι εἶμαι. Ἄν δὲν ἦταν ἡ «πρέζα» στὴ μέση δὲν θὰ ἦμουν ἐδῶ. Ἦθελα νὰ γίνω γιατρός κάποτε. Τώρα τὸ μόνο ποὺ μὲ νοιάζει εἶναι νὰ «ταξιδεύω».

Τὰ λόγια αὐτὰ βγήκαν ἀπὸ γυναικεῖα χεῖλη. Τὰ χεῖλη αὐτὰ εἶναι ἐφηβικά... Ἀνήκουν στὴ δεκαοχτάχρονη Ἀλ... πὺ μιλᾷ σὲ συντάκτη ἄθηναϊκῆς ἐφημερίδας. Καὶ προσθέτει ὅτι στὰ δεκαοχτὼ τῆς θεωρεῖται... («ἡλικιωμένη»)! Τὰ τραγικὰ αὐτὰ θύματα ἐμφανίζονται στὸ προσκήνιο τοῦ πεζοδρομίου σὲ ἡλικία δεκατριῶν, δεκατεσσάρων...

Νομίζω τὰ σχόλια περιττεύουν. Θὰ σὲ παρακαλέσω, ἀγαπητὴ ἀναγνώστη, νὰ ξαναδιαβάσεις προσεκτικὰ τὴν ἐξομολόγησή τοῦ κοριτσιοῦ. Μέτρησε μὲ πόσους «θανάτους» ἐπενδύει τὰ ὁμορφότερά της χρόνια (εἶναι — μὴ ξεχνᾷς — μόλις δεκαοχτὼ ἐτῶν). Καὶ ἀναλογίσου, — ἂν τὸ μπορεῖς — τίνος θύμα εἶναι...